NAM THỨ MƯỜI LAM, — SỐ THỨ 5:02

MỖI SỐ : 0$04

NGÀY THỨ SÁU 29 JUILLET 1927

Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL
«INDOCHINE»
N° 6302

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	9.00	4.50	2.25	
Các làng và các công-sở	14.00	7.00	3.50	
	10.00	5.00	2.50	

Tiền mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng. Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Làm sao cho đỡ bớt cái nạn ô-tô ?

Ở cái thời-đại giao-thông phiền phức, công việc bộn-bàng, cái gì cũng vụ lấy tiện lấy nhanh; mà cơ-khí lại càng ngày càng tinh, kỹ xảo lại càng ngày càng tiến, cái cách vận-tải bằng ô-tô cũng cùng với các cách giao-thông bằng tàu thủy, bằng xe-hỏa, bằng xe điện, bằng máy bay, bằng điện-báo, điện-thoại mà đã cùng là những thứ dụng-cụ giúp cho công việc người ta rất tiện rất nhanh; người ta đã được hưởng dụng những cách giao-thông nhanh tiện ấy rất dễ dãi, rất thông thường, ở đâu cũng sẵn, ai dùng cũng được, thì không ai lại còn ngu gần ương dở, dám giở cái giọng ngược đời rằng: đi bộ có ngựa, đi thủy có đò, xe lửa xe bò chuyên chở cũng được, cần gì cứ phải tàu thủy xe hỏa, xe điện, lại còn tới cả ô-tô. Nói như thế, họa chăng chỉ có một vài kẻ mường xanh mọi đồ ở tận đâu hang thẳm rừng sâu nào, còn cho ăn lông uống máu là hơn chén ngọc đũa ngà, cho đạy lá che da là hơn lụa là gấm vóc, nghe tiếng súng đồng còn cho là thiên-lôi phun lửa, thấy khói tàu bể còn cho là giống cá thở mây, hoặc-giả còn nghe lọt vào tai được chăng, chứ phàm người đã từng nếm biết cái mùi văn-minh lợi-lạc, đương khổ vì nỗi non sông cách trở, đường sá gian-nan, đợi kể trống canh chưa sang được một chuyến đò, đi mất cả ngày chưa vượt khỏi hai cung đất mà nay được thênh-thênh ngồi trên chiếc ô-tô, sẽ đưa đi đưa lại chút ngón tay vào cái bản bánh lái là xe bẵn như tên, đất gần như rút, ngờ. Cao-bằng tối về ngủ chơi ở Ha-noi, khách Nam-định sáng lên ăn thết ở Thái-nguyên, thì ai cũng phải ham là tiện, thích là nhanh, có lẽ xe hỏa tàu thủy cũng còn hiềm là chậm-trễ chưa đủ sức cho người ta hoạt-động được như ý sở cầu, đừng thêm kể tới xe lửa, xe bò, thuyền sông, ngựa bộ làm chi nữa. Cho nên nói đến cái cách vận-tải bằng ô-tô ngày nay thật là một điều rất có ích, mà cũng đã thành ra một sự rất cần dùng; ô tô càng ngày càng phải chuộng, người đi ô tô càng ngày càng thấy nhiều không sao bỏ được, mà dễ-thường cũng không thể đừng được vậy.

Song, việc thiên-hạ không có gì là toàn lợi mà không hại, có cái lợi tức lại có cái hại nằm sẵn ở trong, càng lợi nhiều thì cũng lại càng hại lắm; có làm sao giữ bớt được cái hại, thì cái lợi mới toàn. Cái lợi ô-tô thì như đã kể trên kia, mà cái hại ô-tô cũng thật là ghê gớm. Không nói ở những nước phú-cường tiên-tiến, số ô-tô kể hàng mấy trăm vạn, cái đại-giá của một môn văn-minh đó, trong một năm biết bao nhiêu là nhân mạng bị tử thương, xe-cộ bị hư hỏng, không sao mà nói cái hại cho cùng. Hãy nói ngay ở một nước người còn hiếm, của còn kiệm, cơ-khí chưa lấy gì làm phát-đạt, mà công việc cũng chưa lấy gì làm rộn-rịp cho lắm như ở xứ mình, số ô-tô toàn quốc mới có được độ vài muôn, mà cái nạn ô-tô cũng đã thấy bằng ngày thuật trên các báo, khách đi ô-tô chết có, tài-xế ô-tô chết có, mà chủ ô-tô chết cũng có, chưa kể những ông già bà lão, đàn bà trẻ con, kẻ đầu đội vai mang, gồng thuê gánh mướn ở khắp dọc đường, phần thì quê mùa khờ khỉnh, phần thì khiếp sợ thương-hoảng, đem thân làm mồi tử-dưỡng cho cái máy dầu xăng mà thịt nát xương tan, óc bay máu chảy, mỗi năm có tới hàng trăm hàng ngàn; cái cảnh-tượng thảm mục thương tâm thật khiến cho người còn có chút từ tâm nhiều lúc đến phải quên bẵn cái sự cần, cái sự ích về ô-tô mà phàn-nàn than-thở về cái lợi khí sát nhân sao bảy ra lắm thế.

Cái hại ấy bởi sao mà có? Trước phải xét cho ra cái mối hại thì mới hòng trừ bại được ít nhiều. Một là bởi những người cầm máy ô-tô không chịu để tâm cẩn-thận. Hai là bởi đường sá còn nhiều nơi chật hẹp. Ba là bởi máy móc không thật được tinh lương. Bốn là bởi tầm chạy thường quá nhanh. Năm là bởi sức chở thường quá nặng. Trừ những cái rủi-ro không thể liệu trước được, còn bao nhiêu họa hại đều bởi năm mối ấy mà sinh ra, chính-phủ cũng đã hiểu rõ những cái mối hại như thế mà tìm cách dự phòng, đặt ra lệ thì sốp-phơ, lập ra luật xe-cộ đi đường, về tầm chạy, về sức chở, về máy móc dùng thế nào là đúng mực, thế nào là trái phép đều có giao cho sở lục-lộ cùng sở cảnh-xát phải xem xét ngăn ngừa cả. Nhưng khó thay! người có bằng sốp-phơ không bẵn là toàn được người chu-lí cẩn thận cả; luật xe đi đường tuy có mà chủ ô-tô với tài xế ô-tô hễ dễ đã chịu người nào lúc nào cũng nhất luật tuân theo đâu. Thiết tưởng cái luật ô-tô đi đường nên thi-hành cho thật nghiêm-mật, mà cái quyền xem xét chẳng những giao cho lục-lộ, cho cảnh-sát, phàm người chức-dịch đều được chiếu luật làm biên-bản trình tòa; mỗi khi xảy ra có những việc cho xe chạy không cẩn thận mà đến nỗi bị thương hại tới mạng người, thì trừng phạt cho một cách cực nặng; những nơi đường sá chật hẹp quá, thì cấm ô-tô không được chạy qua. Như thế thì cái nạn ô-tô họa may cũng bớt được ít nhiều vậy.

T.

Vô-tuyến-điện

Ngày 19 juillet 1927

Nước Pháp

Việc mấy ông nghị-viên cộng-sản

Việc xét cái án mấy người cộng-sản bị can về việc thám thính hiện đã đủ phiên tòa công nhiên ; những người bị không-sáo vẫn khai rằng họ cốt tìm cách để biết các tin tức về cách tổ chức về đường kỹ-nghệ tại mấy sở của nhà nước mà thôi.

Bảo hộ bản quyền của các nhà văn học, và mỹ-thuật

M. Herriot đã đặt tại ty mỹ-thuật một hội-đồng xét các vấn đề luật-pháp quốc hệ và việc bảo hộ bản quyền cho các nhà văn-học, các nhà mỹ-thuật, và các nhà bác-học.

Bản giao ước thương-mại với nước Đức

Nước Đức lại yêu cầu mấy khoản mới, nên hai bên lại phải bàn-bạc thêm để lập bản giao-ước thương-mại.

Nước Anh

Số chiến thuyền bị hại trong buổi Âu-chiến

Tại hạ nghị-viện, một ông nghị-viên coi về bộ hải-quân có tuyên-ngôn rằng tàu Anh bị đánh đắm trong cuộc Âu-chiến cộng là 7 850,955 tấn. Số ấy là không kể các tàu Anh bị bắt ở các cửa bể Đức lúc đầu buổi chiến-tranh.

Số vàng xuất sản ở Phi-châu

Ông giáo-sư Cassel tính ra số vàng xuất sản ở Nam Phi-châu sẽ giảm dần, và đến năm 1940 số vàng xuất sản chỉ được một nửa so khẩu nhu của thế-giới tính độ 150 triệu. Ông giáo-sư Cassel tính rằng nếu các nhà ngân hàng quốc-dân không trù tính để tiết kiệm số vàng trong thế giới thì có lẽ sẽ sửa đổi lại phép tiền-tệ.

Nước Áo

Việc nao-động mới đây

Có tin rằng sau khi đảng xã-hội có lời tuyên bố mục đích để ngăn ngừa sự tai hại về đường kinh-tế, thì việc đại đình công ở ấy bưu điện đã thôi. Chánh-phủ vẫn giữ cái thái độ cương nghị, quyết chỉ chế để cho nghị-viện được quyền quyết nghị về các khoản của đảng xã-hội yêu cầu mà thôi.

Quan sứ thần nước Ý ở Vienne công nhiên phản kháng với chánh-phủ nước Áo về việc lập một đồn binh có hai nghìn-lính có khí giới, dụng nên một ngạch lính tuần cảnh riêng, quan sứ thần nói rằng việc ấy trái với hòa ước.

Chẳng là chánh-phủ Moscou, có can thiệp vào việc nao động ở Vienne mới rồi.

Nước Nga

Cái phong trào phản đối chánh phủ Xô-viết

Những người ở nước Nga mới tới Varsovie (Ba-lan) có nói cái phong-trào phản-đối chánh-phủ Xô-viết lại các nhà ở Tây-bộ và ở Ukraine lan rộng ra nhiều.

Thụy-sĩ

Hội-đồng quốc-tế trí-thức tư tích

Ban hội-đồng quốc-tế trí thức tư-tích hiện họp hội-đồng ở Genève, M. Martel Plaisant, đại-biểu Pháp, có trình đề hội-đồng biết bản dự án luật-pháp của M. Herriot về việc lập một quỹ quốc-dân về sách-vở, văn chương, và mỹ-thuật. Quỹ ấy sẽ được thu một số thuế về việc xuất bản các thứ sách để đã thành ra của chung.

Ông chánh ban, là M. Destrée, nguyên thượng-thư bộ Mỹ-thuật nước Bỉ được hội-đồng sứ truyền lời của hai đồng khen-ngợi ông Herriot về việc ấy.

Cuộc hội nghị hạn chế chiến thuyền

Buổi sáng ngày hôm thứ ba, các ông tổng-trưởng phái-bộ nước Anh, Hoa-kỳ, và Nhật-bản tại cuộc hội-nghị chiến thuyền đã họp kỳ hội-đồng riêng. Các viên giám định của phái-bộ Hoa-kỳ đã xét các sáng mà chứng minh rằng hai phái-bộ Anh và Nhật đã hợp ý nhau.

Các báo rất bình phẩm về việc hai nước Nhật, Anh lại hòa hiếu với nhau.

Hoa kỳ

Cuộc bay của phi-hành-gia Byrd

Khi tàu chở chi hành gia Byrd, và những người bạn đi đường với phi hành gia về, nhân dân có biểu tình thân ái với nước Pháp. Phương nhạc có thổi bài quốc-ca nước Pháp.

Nước Bỉ

Kỷ niệm tử sĩ của Pháp

Ngày hôm chủ nhật Bỉ-hoàng chủ tọa lễ khánh thành đài kỷ niệm người tử sĩ vô danh của Pháp ở nghĩa địa Laeken. Bỉ-hoàng đọc diễn văn có nói nhân cái lễ ấy, mà tỏm lòng thân ái của hai nước, gồm ở giọt máu hai nước hòa lẫn nhau mà sinh ra, nay lại thêm sẵng sắt. Ông Poincaré đọc diễn văn có cảm tạ Bỉ hoàng, và nói dàng gạch đá mà gai lấy mối mối các việc đã qua, nay vì sự quyền lợi xung đột, mà hình như bị mờ ám đi, thực là một việc nên lấm lấm. v.v...

Các báo bình phẩm việc ông Poincaré đến nước Bỉ, có nói nhân dịp này ông Poincaré có hội kiến nhiều lần với các quan thượng-thư nước Bỉ.

Nhật-bản

Về cuộc hội nghị hạn chế chiến-thuyền

M. Ozada, tổng trưởng bộ hải quân có nói việc không hoàng tại cuộc hội nghị Genève có thể cho là xong rồi. Các báo có nói trừ khi Hoa-kỳ nhất định không nghe thì không kể, chứ nay có thể chắc là liệt quốc điều đình với nhau xong, vì Nhật và Anh đã hợp ý nhau về các điều cốt-yếu rồi.

A. R. I. P.

Việc Trung-hoa

Ngày 16 Juillet 1927

Quân Nhật ở Sơn-đông

Quân Nhật đã coi đường Giáo-châu Tế-nam làm của mình, và số ý sau thiệp vào việc chiến-tranh. Hôm vừa rồi người ta thấy từ Thương-khẩu đáng ô-tô chở về hơn 30 người lính Nhật bị thương, không biết đánh nhau với quân nào, hỏi thì người Nhật không trả lời làm sao cả. Người ta cho rằng có 15 đe hôm trước quân Nhật đổi phục giả làm quân Sơn-đông để đánh quân Trần-đô-Sân mà bị thương.

Phái viên của chính-phủ Nam-kinh bị bắt ở Thanh-đảo

Chính-phủ Nam-kinh tỏ cho như lời mới của người Nhật, có phái viên đến Sơn-đông để xem xét sự hành động của quân Nhật. Ngày 14 juillet phái viên sang một viên quan Nhật cỡi thuyền đến Thanh-đảo, nhưng vừa đến nơi thì phái viên bỗng bị lính cảnh sát Trung-hoa bắt.

Vương-sủng-Huệ nhận chức tư pháp tổng-trưởng ở Nam-kinh

Sớm ngày 14 juillet Vương-sủng-Huệ đã nhận chức tư-pháp tổng-trưởng của chính-phủ Nam-kinh. Tưởng-giới-Thạch và Hồ-hán-Dân đều có đến thuyết Vương diễn thuyết có thuật về cái tinh thần cải lương tư pháp và chủ nghĩa tam dân.

Ngày kỷ niệm Bắc-phạt

Ngày 15 juillet chính-phủ Nam-kinh đã cử hành lễ kỷ niệm cuộc Bắc-phạt Tưởng-giới-Thạch đã mở cuộc điểm binh rồi to. Công chúng đến dự hội rất đông.

Chính-phủ Bắc-kinh lại định bắt người Nga

Chính-phủ Bắc-kinh cho việc tha Madame Borodine và ba người Nga là không được chính đáng, nên lại ha lệnh bắt. Vì việc ấy viên Công-sứ Hà-lan có nói rằng đã cho là vô tội mà tha thì không được lại cho là có tội nữa.

(*Dịch báo Tàn*).

Tình-thế chiến sự

Hương-cảng. — Các tướng nam-quân Phạm-thạnh-Sinh, và Tôn-tích-San đã hội kiến với nhau ở Nam-kinh và đã soạn chương-trình đánh Thiện-tân và Bắc-kinh, quân quốc dân sẽ sử tiến về ba mặt trên đường hỏa xa Tân-Phổ.

Ngày hôm nay, chánh-phủ quốc-dân ở Nam-kinh đã ăn mừng các trận thắng lợi đầu tiên về việc bắc phạt. Có đặt cuộc đại điểm binh, nhân dân rất nhiệt thành.

Thượng-hải. — Nam quân của tướng Lý-tế-Tri ẩm đã dự bị sẵn sàng để tiến lên mặt trận dự cuộc bắc phạt. Tưởng-giới-Thạch hạ lệnh cho tướng Hoàng-thiệu-Hùng sứ lưu lại tỉnh Quảng-đông để chủ-trương các việc quan trọng. Quân Trực-lệ và Sơn-đông của tướng bắc quan là Ngô-phân-Thanh được lệnh bỉ mật của tướng nam-quân Lý-cảnh-Lâm bảo khởi nghịch trong tỉnh Sơn-đông và chiếm lấy Thông-lương. Quân đóng ở miền Uông thông ổng định khởi nghịch, nhân dân Thiên-tân rất sợ việc quân lính khởi nghịch. Hơn 30 người Nhật bị thương đã tới nhà thương Thanh-đảo. Có nhiều quân Nhật khởi hành ở Đại-liên đi Thanh-đảo.

(*Dịch báo Tây*)

Ngày 18 Juillet 1927

Ngày hội 14 juillet ở Vân-nam

Ngày hội 14 juillet năm nay cũng mở hội vui vẻ và rực rỡ như mọi năm. Buổi sáng tại bộ lính-sự Pháp, nhân dịp làm lễ chào quốc-kỳ, ông đại-biểu bộ ngoại giao nước Pháp đọc một bài diễn văn nhắc đến những việc đã qua, những việc đương thời, và có tỏ ý rất tin cậy về sau này. Sau có giao hội tình cho mấy người Pháp, Người Nam, và người Trung-hoa làm việc với nước Pháp. Sau có đặt lễ tiếp khách, thì người người Pháp, người Nam, lại có các quan đại-biểu ngoại quốc, kiều-dân ngoại-quốc cùng các viên chức của Chánh-phủ Vân-nam.

Sau chúng có một buổi chớp bóng, và cuộc khiêu-vũ ở nhà khách-sạn Hôtel de Commerce rất vui.

Ngày 16 juillet Hồ-nhược-Ngu có đặt tiệc ở dinh tổng tư lệnh khoản đãi kiều-dân ngoại-quốc. Hồ nhắc lại những lời đã tuyên cáo trước về cải chánh-sách ở ngoài (theo về chánh-phủ Nam-kinh) và sau chánh-sách ở trong (mở mang sự hạnh phúc cho nhân dân, và giao thiệp từ tế với người ngoại-quốc) M. Lepessier thay lời lính-sự-quán đáp lại bài diễn-văn ấy.

Ngày 19 juillet 1927

Một tin về Hán-khẩu

Thượng-hải. — Có tin rằng (nhưng chưa được đích xác) Hán-khẩu đã về tay đảng quốc dân và lại sắp có cuộc phản kháng Tưởng-giới-Thạch.

A. R. I. P.

Lạc lợi chủ nghĩa

(học thuyết của ông Bentham)

V

Ông Biên-tầm mới dựng ra hai giới thuyết; là luân ý của cá nhân (tức thuộc về đạo đức chế tài) là cái thuật lập pháp (tức thuộc về chính trị chế tài). Luân lý là cái thuật khiến cho người ta được hưởng cái hạnh phúc rất lớn. Luân lý của cá nhân là cái thuật mọi người biết cách hành động để cầu lấy hạnh phúc; chính phủ lập pháp, tức là cái thuật khiến cho người trong một quốc, đều được hưởng cái hạnh phúc rất lớn. Ông Biên-tầm lại truyền ngôn rằng người ta có bẩm nên gắng sức, một là trí lự, là đối với mình mà hết cái nghĩa vụ của mình (nói trí lự là ý ông cho là nếu biết kế-độ toán khéo chọn, thì tất không đến nỗi hãm vào điều khổ mà làm ác); hai là trung trực, là không làm hại đến hạnh phúc của người khác; ba là từ bi, là thường để ý làm thêm cái hạnh phúc của người khác. Nhưng vì có gì mà người ta lại phải trung trực phải từ bi, thì ông Biên-tầm lại không nói rõ, cho nên người sau bỉ bác được, cho là cái chủng lạc lợi chủ nghĩa không thành lập được.

Tôi xét ông Biên-tầm thường nói cái động cơ rất hay của loài người, là cái tính tự lợi, ông lại thường nói đến cái hạnh phúc rất lớn của số người rất nhiều, thế là ý ông vẫn cho cái tính tự lợi thường hòa hợp với nhau, là một chứ không phải là hai. Mà xét đến việc thực, thì vẫn không xứng cái hạng mong của ông; công lịch với tư lợi, không những là không hòa hợp với nhau mà thôi, mà lại mười phần thì đến tám chín phần thường thường xung đột với nhau. Hẳn thế thì cái chủ nghĩa cầu vui cầu lợi của mọi người, không có thể làm tiêu chuẩn cho đạo đức, để thật là cái vấn-đề rất quan hệ đối với học thuyết của ông Biên-tầm, cho nên đối sau những người noi theo cái học thuyết, ấy lại phải sửa đổi, đổi tiết để cho đẹp lại. như ông A-sĩ-Đinh (austic) bảo rằng cái chủ nghĩa lạc lợi, là cái phép sửa của thượng đế ra răn, ông Cô-la-Bộc (Grote) bảo rằng cái nghĩa vụ của người ta đối với công lợi, lại hơn đối với tự lợi, mà ông Ước-hàn-đi-Lặc cũng thêm cái phép đo lường điều khổ và điều vui, chứ ý cũng cốt hết hẳn cái học thuyết của ông Biên-tầm. Tuy vậy? những lý thuyết ấy, cùng với cái cết lẽ về lý thuyết của ông Biên-tầm đã trái hẳn nhau, cho nên phải phản đối lại chủ rằng đó là lời quanh của cái nhà xướng ra lạc lợi chủ nghĩa, đó là thằng giặc hàng của cái nhà xướng ra lạc lợi chủ nghĩa. Nếu thế thì lạc lợi chủ nghĩa thật không thể thành lập được w. Tôi không muốn đem cái chủ nghĩa ấy mà hóa cái thiên hạ, cho nên tôi cũng không cố công cùng sức mà biện hộ làm gì, nếu muốn biện hộ, thì không phải là không có lý thuyết. Người Nhật bản là ông Gia-đằng-Hoằng thường viết một quyển sách tên là: «Lẽ tiến hóa của đạo đức và pháp luật» Đại ý ông nói rằng loài người chỉ có yêu mình, thật không lòng yêu người khác; mà trong cái lòng yêu mình, chia làm hai giống; một là cái lòng yêu mình thuần chuyên hẳn, là cái lòng yêu mình biến tướng. cái lòng yêu mình biến tướng, tức là cái lòng yêu người khác, Cái lòng yêu người khác, sau lại gọi là cái lòng yêu mình biến tướng? Đại ý ông Gia-đằng-Hoằng bảo rằng cái lòng yêu người khác, cũng vì cái lòng yêu mình mà sinh ra, cũng có lẽ vì cái sở yêu mình, mà phải yêu người khác, đó là cái lòng yêu mình biến tướng (tức là lòng yêu người khác) Ông Gia đằng Hoằng lại cam cái lòng yêu người khác làm hai giống: một là lòng yêu

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ - Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

người khác bởi tự nhiên, hai là cái lòng yêu người khác bởi nhân vì (vì sức người làm ra), hay là cái lòng yêu người khác bởi giáo dục, là bởi quan lâu rồi thành tính. Trong cái lòng yêu người khác tự nhiên lại chia làm hai: một là cảm tình, hai là trí-lực. Thế nào là cảm tình? bởi cái người thân yêu của mình, (như cha, mẹ, vợ, con, anh, em,) chịu điều khổ hay là điều vui, cũng như chính thân mình chịu, quan hệ cũng chẳng kém nhau, cho nên đem cái lòng yêu mình mà yêu những người ấy, có như thế thì bụng mình mới yên? thì cái bụng yêu ấy, cũng vì cái sự vui của mình mà sinh ra, cái ấy không những là đối với loài người mà thôi, đến cả con vật mình nuôi, cái ấy mình giống, cũng vì cái sự vui sẵn mình, mà sinh lòng yêu. Thế nào là trí lực? Hoặc yêu người khác để cầu lợi, hãy-tội đối với vua, thầy-tổ đối với chủ nhà, cái bụng yêu là vì cái bụng sợ mà sinh ra, thế nghĩa là tranh hại, người này người kia buôn bán với nhau, người này mong cho người kia làm ăn phát đạt, vì người kia làm ăn phát đạt, thì người này cũng có lợi về đó, thế ngỉ ra là cầu lợi, Lời nói ấy của ông Gia-đặng-Hoằng, thật là một cái thanh-viện lớn cho ông Biên-lâm, vì người ta có tính cầu vui, thì phải sinh ra cái lòng yêu người khác vì cảm tình? vì người ta có tính cầu lợi, thì phải sinh ra cái lòng yêu người khác? vì trí lực (trong cái điều trí lực vì tránh hại chỉ ở buổi giữ man mới có nhiều, chớ đến trí lực vì cầu lợi thì càng văn-minh lại càng mới mà hai cái lòng yêu người khác ấy, đã đàng buộc cái lợi sông và cái lợi tư. không cho hai cái ấy rời nhau ra nữa.

(Còn nữa) X dịch thuật

Tin sau cùng

Ngày 20 juillet 1927

Vua Ferdinand 1er nước Lỗ thăng hà

Vua Ferdinand 1er, nước Lỗ băng ở S naia sáng ngày hôm nay, vào hồi 2 giờ 30, không đau đớn gì, hưởng thọ 62 tuổi. Ở Lỗ-mã-ni rất yên tĩnh. Hoàng tôn Michel, lên 6 tuổi, lên nối ngôi, Hoàng-tôn Michel là con trai hoàng tử Carol đã tự thoái không nhận quyền kế nghiệp. Có một hội-đồng phụ chính giúp việc. Trong hội-đồng có hoàng tử Nicolas, là con trai thứ hai của vua Ferdinand 1er, giáo tử Mironchris'co, và M, Budzugan, chánh tòa phá án.

Một việc âm mưu cách mệnh ở Đức

Vì phát lộ được một việc âm mưu cách mệnh ở khắp nước Đức, thì đã bắt hai viên tòng sự ở phái bộ thương mại nước Nga.

Việc nào động ở Áo vừa rồi

Báo *Matin* đăng tin rằng có bắt được cái chương trình cách mệnh ở thì thế đảng nghị viên cộng sản Đức tên là Pleck bị giết trong buổi rối loạn mới rồi. Lính cảnh sát đã tràn vào đại bản doanh của đảng cộng sản để tìm ra những người đứng đầu việc khởi nghịch.

Hoàng thân Parachatra ở Úc-đại-lị-á

Hoàng - thân Parachatra, thượng thư bộ giao-thông ở Xiêm-la đã tới Sydney ngày 18 juillet.

A.R.I.P.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	29 độ
15 giờ	32 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 50
— nhì, —	9 40
— ba, —	8 30
Khóa hạng nhất;	6 10
Tấm ngô —	5 10

Thời giá quốc trái :

Ngày 13 Juillet 1927

3 %	năm đầu	68 f, 00
3 %	năm đầu	92 f. 95
4 %	vĩnh viễn 1917	59 f. 42
4 %	» 1918	59 f. 42
6 %	» 1920	85 f. 90
5 %	năm đầu 1920	87 f. 50
6 %	1925	93 f, 05

Ngày 20 Juillet 1927

3 %	vĩnh-viễn	56 f, 40
5 %	1915-1918	78 f, 90

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Juillet 1927, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f, 95.

Tin tàu. — Tàu « *Sangbo* » đến ngày thứ bảy 23 juillet này, hồi 9 giờ sáng sẽ ở Haiphong khởi hành đi Hongkong, qua Fort-Bayard.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày thứ sáu 22 juillet, chuyến xe lửa hồi 8 giờ 7 phút.

Quan Toàn-quyền Varenne về Saigon. — Sáng nay, thứ năm 21 juillet, quan Toàn-quyền Varenne và quí phu-nhân đã do đường bộ khởi-hành vào Huế rồi vào Nam-kỳ. Còn các viên-chức các ty thuộc phủ Toàn-quyền thì chuyến tàu sau này sẽ đo đường thủy vào thẳng Saigon.

Quan Toàn-quyền còn lưu ở Saigon chừng đến cuối tháng octobre mới trở ra Hanoi mấy tuần-lễ, rồi mới khởi-hành về Pháp.

* * *

Phủ Toàn-quyền vừa lại cáo cho bản quán tin sau này :

Quan Toàn-quyền Varenne và quý phu-nhân khởi hành ở Hanoi ngày 21 juillet đi ô-tô vào Huế.

Ngài lưu lại ở Huế ít ngày, rồi sẽ đi Vientiane, mà đi đường bộ đến Savannakhet. Sau ngài sẽ xuôi sông Mékong đến Cao-miên, đến ngày 3 août ngài sẽ từ đấy đi ô-tô xuống Saigon.

Ban thường-trực của hội-đồng Chính-phủ. — Ban thường-trực của hội-đồng chánh-phủ đã họp cả ngày hôm 19 juillet, do quan Toàn-quyền Alexandre Varenne chủ-tọa.

Trong các việc của hội-đồng xét, thì có hai bản dự-án nghị-định, một bản ấn-định thể-lệ thu khoản thuế trong xứ về thực phẩm, đồ-dạo, hoặc hàng hóa sản-xuất, và buôn bán ở trong Đông-dương, và một bản đặt một sở thanh-tra lao-động.

Thượng hội-đồng Vệ-sinh. — Thượng hội-đồng Vệ-sinh đã họp ngày 20 juillet, do quan Toàn-quyền Varenne chủ-tọa, để xét các phương-sách phòng giữ dịch-tả.

Hội-đồng tỏ ý ưng các khoản khởi nghị của quan chánh Thanh-tra y-tế xin cấp cho viện Pas eur các đồ dùng để chế được nhiều thêm thuốc trừ tả, và để đến đầu mùa đông này có thể đi các nơi tiêm thuốc trừ tả được.

Hội-đồng thành-phố. — Đến hạ-tuần tháng août này, chừng vào ngày 22 hay 23, Hội-đồng thành-phố sẽ họp kỳ thường lệ và tam cá-nguyệt thứ ba năm nay.

Sở Cứu-hỏa của thành phố. — Sở Cứu-hỏa của thành-phố bắt đầu làm việc từ ngày 1er juin, tính ra tới nay vừa được mạt tháng 20 ngày. Trong khoảng ấy, hiện đã trợ-cứu 15 trẻ Tây-lai vào con trai vừa con gái hoặc bố chết rồi hay vì Tây vắng và mấy người Tây sáng-khiu quá không có cách gì sinh-nhai. Trong cái số 2.800 đồng ở quỹ của sở ấy, hiện đã trích mất một phần ba để chi vào các khoản cứu-tế nói trên này. Nếu số tiền quỹ còn lại đó không đủ chi vào mọi khoản khẩn-nhu từ nay đến cuối năm thì có lẽ lại phải nước các nhà từ-thiện quyên-trợ vào cho.

Các sinh-viên đã tốt-nghiệp trường Cao-đẳng được bổ tri-huyện. — Báo *France Indocinée* có đăng tin sau này: Quan Thống-sứ Graffeuil đã định rằng phàm các quan sinh-viên đã tốt-nghiệp về ban Pháp-chính và ban Tài-chính trường Cao-đẳng Đông-dương đều có thể được bổ tri-huyện hạng ba sau chiếu tiêu sổ phân định thứ tự khi tốt-nghiệp ở trường Cao-đẳng ra.

Tính ra hiện nay có 66 sinh-viên tốt-nghiệp ở các ban ấy, đương tòng sự ở các công-sở.

Hễ nay mai quan Toàn-quyền chuẩn y đạo nghị-định kỳ-bổ, thì sẽ từ bổ ngay người đầu đi tri-huyện hạng ba, lần lượt đến đầu cho mãi tới người cuối thì tốt phải đến năm 1944 mới bổ hết sẽ 66 người ấy được.

Bột VALTINE

là thứ bột PHOSCAO cho trẻ con ăn Rất bổ, rất lành

Bán tại sở L'il. C. I. A.

Các lớp học trong vụ hè

(Cours de vacances)

Bắt đầu từ 1er juillet 1927 trở đi, tại Trung-bắc Học-hiệu sẽ mở những lớp dạy trong hai tháng hè, từ lớp Đồng-ấu đến lớp Cao-đẳng và lớp chuyên dạy những học-sinh đã có bằng Sơ-học Pháp-Việt thi vào trường Bảo-hộ hay trường Sư-phạm.

Trừ lớp này không kể, còn năm lớp trên kia chỉ chuyên dạy về hai môn là Pháp-văn và toán-pháp thôi.

Mỗi ngày chỉ học có một buổi.

Nữ học sinh từ lớp Trung-đẳng (Cours Moyen) trở lên sẽ học riêng. Giấy xin học bắt đầu nhận từ ngày 20 juin này trở đi.

Ai muốn hỏi thêm điều gì thì cứ lại Trung-bắc Học-hiệu ở phố Nhà-thờ (Rue Lamblot) số 22.

Học bổng ở Pháp. — Những học-sinh có tên sau này được học-bổng về năm 1927-1928 để du học ở Pháp: MM. Hồ-văn-Nga (Nam-kỳ) sang học trường Trung-học Saint-Louis, vào lớp dự bị vào trường Cao-đẳng trung-ương chuyên nghiệp; Đỗ-tri-Lê, (Bắc-kỳ) sang học ban Cao-đẳng Cảnh-tri ở Marseille; Đặng-hữu-Nhu, (Bắc-kỳ) sang học trường khoáng học Alais; Ng-mạnh-Tường (Bắc-kỳ) sang học ban Cao-đẳng văn chương ở Montpellier.

Cái án-mạng M. Noël. — Hai ông báo-sĩ Le Roy des Barres và Biet đo tòa ấy lên mà tố-thì ông tham-biện Noël đã khám nghiệm, đến đã trở về Hanoi hôm qua rồi. Lần này khai quật tử-thi người bị nạn lên là lần thứ ba.

Nghe đâu khám nghiệm không thấy vết tích nào ở sọ cả; vậy cái lời Alexis khai rằng chúng đi với M. Noël tới quãng đường đó, gặp mấy kẻ cướp đường người Nam bởi nhọ mặt cầm súng lục bắn vào sọ M. Noël để cướp giựt, thì thật là câu chuyện bịa, để cho tội mình, chứ không có gì chứng thực cả.

Còn tên Chauffeur mới bắt được ở Haiphong thì khai rằng ngày hôm xảy nạn có đánh xe cho Alexis lên đường Tam-đảo, nhưng trước khi 3 giờ chiều, bắn vì việc riêng, không đánh xe được nữa, vậy từ bấy giờ trở đi, tắn không biết chuyện gì cả. Một người bạn thân của Alexis ở Haiphong khai rằng Alexis có đến chơi nhà mấy hôm trước rồi hôm tuần sau thì đi ô-tô lên Tam-đảo. M. Girardot ở xưởng xe Bobillet khai rằng ngày 8 juillet có thấy Alexis vào mua 45 litres dầu xăng. Những tin ấy đến là những tang chứng quan-hệ về việc án-phạm này, tòa hiện còn đang xét.

Ngày hôm kia, có người Tây, một người đầm-lai và một người Ấn-độ bị bắt giam. Nhiều người không biết, tưởng là những người có liên-can vào việc án-mạng này; nhưng không phải: Người Tây và người Ấn-độ bị bắt là vì tội bán lậu súng lục; còn người đầm-lai bị bắt là vì người cha làm quản cảnh sát có đơn xin tên trăng-trị con gái cho.

Quyển thứ mười sáu

TRUYỆN

Ba người Ngự-lâm pháo-thủ

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI

Giá : 0$05

Lớp học tối không mất tiền. — Bắt đầu từ ngày 15 juillet 1927 ở trường Sinh-từ và trường hàng Vôi có mở lớp dạy tối không lấy tiền cho những người ít ra là 16 tuổi. (Nhà trường có hai lớp: một lớp cho những người đã biết chữ, một lớp cho những người chưa biết chữ).

Cứ tối thứ hai, thứ tư và thứ năm có buổi học từ 7 giờ đến 9 giờ.

Học-trò muốn xin học phải đến phòng giấy quan Đốc các trường phía nam (ở trường Sinh-từ) để biên tên vào sổ.

Nha Học-chính lại cáo

Ngạch giáo-sư Cao-đẳng. — M. Lê-v-Kim, có bằng kỹ-sư kiến-lộ, bằng tiến-sĩ văn-chương, bằng tiến-sĩ luật khoa, được bổ làm giáo-sư Cao-đẳng ngạch Pháp.

Trục xuất cảnh ngoại. — Những người Trung-hoa Ly-Mêu, Fan-cung, Seng, Vang-ky-Sinh tên Van-Quan, Hung-a-Nam không có trú sở nhất định ở Đông-dương, đều bị trục xuất cảnh ngoại.

Ngạch thừa-phát. — Khoản thứ năm trong nghị định ngày 21 juin 1927 bổ M. Triệu-phong-Thu, thừa phái ở Cao-bằng vào chân Bảo-thắng (Lao-kay) nay bãi đi.

M. Nguyễn-ngọc-Toàn, thừa phái hạng năm, ở huyện Yên-mỹ (Hưng-yên) đổi đi chân Bảo-thắng (Lao-kay) thay cho M. Triệu-phong-Thu, chưa sung chức.

M. Nguyễn-hữu-Trí, thừa phái hạng ba ở Bảo-lạnh, bổ đi Yên-mỹ (Hưng-yên), thay cho M. Ng-ngọc-Toàn, đổi đi nơi khác.

Mất trộm thuốc. — Phó-đốc-Chu bán hàng thuốc lá ở phố Phúc-tiến bị kẻ trộm vào lấy mất mấy vị thuốc đáng giá 115 đồng.

CỜ-BẠC

Mà cờ-bạc là một giống ma vô hình vô giọng, làm cho nhiều người ở đời đã mê phải giống ma ấy thì khó lòng mà gỡ cho ra, mà cờ bạc nó soay bát người mê theo phải lâm cảnh khốn khó, sui cho tâm gan lắm mưu nhiều kế giết thân vào những chốn trông gai. Tình cảnh cờ bạc này hiển hiệu cho ta trông thấy rõ ràng ở trên màn ảnh rạp Cinéma Palace từ thứ tư 20 đến thứ ba 26 Juillet 1927.

MA TRONG LÀNG — VÀNG CỦA GIẶC

Những phim ảnh nầy chiếu tại Family Cinéma từ thứ tư 20 đến thứ sáu 22 Juillet 1927.

Sở VEYRENC & Cie ở Đáp-cầu, cần dùng mấy người thư ký đã có làm việc tại một công-nghệ nào ít ra là mai năm, và phải có bằng sơ-học tốt nghiệp.

Cứ viết thư và sao các giấy mà gửi lại. Không cần phải thân-hành đến xin. 7.076

BÁN ĐẤT

Bản quán muốn chia lô cái khu đất lớn của bản-quán ở Phố Hàng Trống, số 66 bis và 68, đáng sau ra phố nhà Thờ số 39 và 41. Ai muốn mua xin lại bản-quán mà chấm-chước, khi nào có người nhận mua cả các lô rồi bản-quán mới nhận lời.

Xin lại xem bản-đồ sau đây.

Mua xong giao đất ngay được.

Lại có thể chịu tiền được ít nhiều.

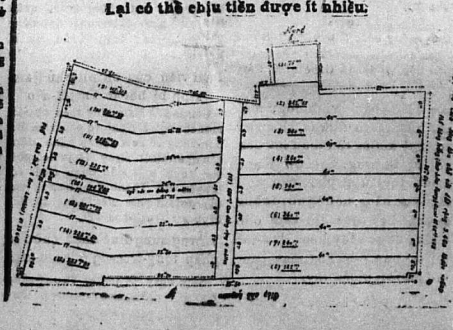

Phần thứ ba, quyển thứ 1,2 và 3 và quyển thứ 4,5,6 và 7 đã xuất bản rồi. — XI-hội tiểu-thuyết của ông Victor Hugo, phần thứ ba, từ quyển thứ nhất đến quyển thứ bảy, đáng làm hai quyển (Les Misérables de Victor Hugo, 3ème Partie, Livres 1, 2, 3, 4, 5, 6 et 7) đã xuất bản rồi. Quyển thứ 1, 2 và 3, dày 251 trang giá bán mỗi quyển 0 $ 55 và quyển thứ 4, 5, 6 và 7, dày 299 trang giá bán mỗi quyển 0 $ 65. Ở xa, tiền cước gửi mỗi quyển 0 $ 20, hoặc hai quyển gửi làm một gói 0 $ 30, hoặc cả 11 quyển từ bắt đầu gửi làm một gói 1 $ 00.

Muốn truyền nghề ảnh khám truyền thần. — *Bản-quán tiếp được bài sau này gồi đến nhờ đăng báo.*

Nghề ảnh khám rất nên cần ở mỹ khó-khăn, vì không những phải biết vẽ truyền-thần và khám, lại phải có chí gan mài-miết, cho nghề này đã có người ba mươi năm, mà trong xứ ta quanh đi quẩn lại, lại chỉ có ông bát Khuê ở Tứ-hà-lộ, người ta thường gọi là ông Bát-Khâm là làm được mà thôi. Một hôm tôi xuống đất một bức ảnh, thấy ngổn-ngang những ảnh của các quan tây nam rất đẹp, bởi vậy các nhà ở bên Pháp có đặt nhiều lắm không kịp.

Tôi thiết tưởng nước ta dùng đến các mỹ-nghệ, có hai nghề là làm cho vẻ-vang và ích lợi cho nước là nghề tiền và nghề khám, mà trên nghề khám lại có nghề ảnh khám truyền thần. Nhưng hiểm vì chỉ có một nhà làm thì sao cho đủ được mà giữ lợi-quyền cho vững bền được, vả chăng ông Bát đã già rồi, mà nếu không có ai nối nghiệp được chẳng hóa ra nồng lắm ru!

Bởi vậy tôi có bàn với ông mở trường để chọn người mà truyền nghề, ông biểu đồng tình. Chúng tôi đã ước với nhau rằng: mỗi ngày 2 giờ ông Bát dạy nghề ảnh không lấy tiền, mà tôi thì chịu các nhà chi phí về nhà trường và các vật liệu cho học-trò dùng, sang số học-trò cai lấy đến 20 người là cùng.

Vậy ngài nào đã biết truyền-thần hay là đã vẽ-vẽ nghề khám, muốn học cho tinh nghề, xin cho biết quí-hiệu, viết thư cho :

M. Tạ-văn-Tiếp,
20 Rue des Tasses 20

Khi sẽ học-trò được tiêm-tiệm rồi thì chúng tôi sẽ xin phép quan mở trường.

Nay kính cáo,
Phạm-văn-Khuê & Tạ-văn-Tiếp.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Gasaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy giản lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm.

Bán tại hiệu bào-chế :

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi 3002

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montes, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, disulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tiệc trà ở chiến-hạm « Primauguet ». — Đến thứ bảy 23 juillet này, hồi 5 giờ chiều, ông hạm-trưởng và tên tham-mưu ở chiến-hạm « *Primauguet* » sẽ đặt một tiệc trà ở chiến-hạm để khoản đãi các nhà thân-thương trong thành-phố Hải-cảng ta.

Những người sống sót ở tàu « Saint François Xavier », — chuyến tàu *Sangbo* ở Hong-kong đáp bến Haiphong hồi 1 giờ rưỡi chiều thứ ba vừa rồi, có chừ 45 người Nam, 20 người Tàu và bà-sĩ Duval ở công-ti *Denis Frères*, là những người sống sót ở tàu « *Saint François Xavier* » bị đắm ở Thai-binh-dương ngày 29 juin trước trong khi ở đảo Nouvelle Calédonie trở về.

Khi tàu bị đắm thì trên tàu có 95 hành khách cả thảy, nhờ có tàu *Danlit* ra cứu Anh sau được cả đem về Manilles, rồi do tàu *Asia* đưa về Hong-kong. Trong số 95 người bị nạn ấy thì 30 người hoặc ở lại Manille, hoặc về Saigon, hoặc ở lại Hongkong, còn 65 người thì do tàu *Songbo* đưa về Haiphong.

Số tàu xuất nhập. — Kể từ ngày 16 đến 30 juin 1927, số tàu xuất nhập ở bến Haiphong như sau này :

Tàu đến : 15 chiếc tàu Pháp trọng tải 27.551 tấn ; 8 chiếc tàu Anh trọng tải 10.871 tấn ; 4 chiếc tàu Khách trọng tải 4.519 tấn ; 2 chiếc tàu Nauy trọng tải 1.801 tấn ; 1 chiếc tàu Đức trọng tải 878 tấn ; 1 chiếc tàu Nhật trọng tải 1.394 tấn.

Tàu đi : 11 chiếc tàu Pháp trọng tải 18 953 tấn ; 6 chiếc tàu Anh trọng tải 8.605 tấn, 2 chiếc tàu Khách trọng tải 2.498 tấn ; 2 chiếc tàu Nauy trọng tải 1.601 tấn ; 2 chiếc tàu Nhật trọng tải 3.081 tấn ; 1 chiếc tàu Đức trọng tải 878 tấn.

Hội đồng thành-phố. — Chiều hôm nay, 21 juillet, khi 5 giờ, Hội-đồng thành-phố đã họp kỳ thường, do quan Đốc-lý Eckert chủ tọa.

Thóc gạo xuất cảng. — Nay tính ra từ ngày 1er janvier cho đến ngày 30 juin 1927, số thóc, gạo, ngô xuất cảng ở bến Haiphong đi các nơi như sau này :

Sang Pháp : 609.169 kgr. gạo trắng; 330.511 kgr. tấm ; 180 kgr. thóc; 200 kgr. ngô.

Sang Hong-kong: 56.917, 612 kgr, gạo trắng ; 8.880 810 kgr. gạo nếp ; 404.340 kgr, tấm tả ; 47.735 kgr, tấm nếp ; 433, 398 kgr, ngô.

Sang các xứ khác: 611.482 kgr. gạo trắng.

HẢI-DƯƠNG

Nạn ô-tô. — Sáng ngày hôm qua ở đường Hải-dương có xảy ra một cái nạn ô-tô. Một chiếc xe vận tải đụng phải, và đánh đổ cả xe của hai vợ chồng người Pháp ở Haiphong từ Hanoi trở về.

Người vợ trúng phải mảnh kính vỡ bị thương, người chồng không việc gì cả.

BẮC-NINH

Đỗ trẻ vị thành niên. — *Lính sen* đầm đã bắt Ng-văn - Đông 34 tuổi, Đặng-tị-Thìn, 24 tuổi, quán xã Tuné, huyện Tiên-du, can tội đỗ một đứa con gái 4 tuổi, đưa đến nhà một người tên là Ba-Nga ở Hanoi phố chợ Hôm. Hai tên kỳ đã giao cho tòa án độ nhị cấp xử.

SƠN-TÂY

Cái hại cờ bạc. — Tỉnh Sơn-tây vốn xưa nay không phải là tỉnh cờ bạc, phố Mỹ-hội xưa nay không phải phố ăn chơi, thế mà nay có những kẻ vô nghề nghiệp, tụ tập chơi bời sáng gà bạc, đêm ngày rộn rịch, đêm đến xe đến đầy cửa, hàng phố vốn nhà buôn bán, ban ngày đã mệt, ban đêm lại bị những tiếng đen đỏ làm mất cả ngủ. Vậy xin mách bảo những nhà có trách nhiệm mau mau trừ cái hại ấy đi, kẻo con nhà máu mê nhiều người khổ hại.

Vô-Tư lai cáo.

CAO-BẰNG

Bệnh dịch tả. — Hiện nay về miền Quảng-tây và các miền giáp giới Bắc-kỳ đương phát dịch tả rất đỗ dội. Đã lây-lan đến cả miền Cao-bằng, Đông - Đăng, Thụy - cửu. Các miền có phát bệnh ghê-gớm ấy hiện đương phòng trị rất, cho khỏi lây lan mà ra, và đã có lệnh cấm không cho người vãng lai về miền Thụy-cửu và Tả-tung.

TUYÊN - QUANG

Bịnh trâu bò. — Chuồng nuôi trâu bò của M. Trạch, ở trước nhà tỉnh-tinh Tuyên-quang, và địa-hạt Chân-điền de Monpezat, châu Bảo-nhai tỉnh Tuyên-quang, nay bỗ vào nơi có dịch trâu bò.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. BOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . 0 $ 30

Tiền cước mỗi quyển : 0 , 12

Ai ở xa xin viết thư về cho ông Bùi-xuân-Tăng Gérant — 62, Rue du Coton — Hanoi

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Il allait peu à la chapelle, point à la chasse, jamais à l'opéra. Incorruptible aux sacristains, aux valets de chiens et aux danseuses ; cela entrait dans sa popularité bourgeoise. Il n'avait point de cour. Il sortait avec son parapluie sous son bras, et ce parapluie a longtemps fait partie de son auréole. Il était un peu maçon, un peu jardinier et un peu médecin ; il saignait un postillon tombé de cheval ; Louis-Philippe n'allait pas plus sans sa lencette que Henri III sans son poignard. Les royalistes raillaient ce roi ridicule, le premier qui ait versé sang pour guérir.

Dans les griefs de l'histoire contre Louis-Philippe, il y a une défalcation à faire ; il y a ce qui accuse la royauté, ce qui accuse le règne, et ce qui accuse le roi ; trois colonnes qui donnent chacune un total différent. Le droit démocratique confisqué, le progrès devenu le deuxième intérêt, les protestations de la rue réprimées violemment, l'exécution militaire des insurrections, l'émeute passée par les armes, la rue Transnonnain, les conseils de guerre, l'absorption du pays réel par le pays légal, le gouvernement de compte à demi avec trois cent mille privilégiés, sont le fait de la royauté ; la Belgique refusée, l'Algérie trop durement conquise, et, comme l'Inde par les anglais, avec plus de barbarie que de civilisation, le manque de foi à Abd-el-Kader, Blaye, Deutz acheté, Pritchard payé, sont le fait du règne ; la politique plus familiale que nationale est le fait du roi.

Comme on voit, le décompte opéré, la charge du roi s'amoindrit.

Sa grande faute, la voici ; il a été modeste au nom de la France.

D'où vient cette faute ?

Disons-le.

Louis-Philippe a été un roi trop père ; cette incubation d'une famille qu'on veut faire éclore dynastie a peur de tout et n'entend pas être dérangée ; de là de timidités excessives, importunes au peuple qui a le 14 juillet dans sa tradition civile et Austerlitz dans sa tradition militaire.

Du reste, si l'on fait abstraction des devoirs publics, qui veulent être remplis les premiers, cette profonde tendresse de Louis-Philippe pour sa famille, la famille la méritait. Ce groupe domestique était admirable. Les vertus y coudoyaient les talents. Une des filles de Louis-Philippe, Marie d'Orléans, mettait le nom de sa race parmi les artistes comme Charles d'Orléans l'avait mis parmi les poètes. Elle avait fait de son âme un marbre qu'elle avait nommé Jeanne d'Arc. Deux des fils de Louis-Philippe avaient arraché à Metternich cet éloge démagogique : *Ce sont des jeunes gens comme on n'en voit que rarement et des princes comme on n'en voit pas.*

Voilà, sans rien dissimuler, mais aussi sans rien aggraver, le vrai sur Louis-Philippe.

Être le prince égalité, porter en soi la contradiction de la restauration et de la révolution, avoir ce côté inquiétant du révolutionnaire qui devient rassurant dans le gouvernant, ce fut la la fortune de Louis-Philippe, c'est 1830 : jamais il n'y eut adaptation plus complète d'un homme à un événement ; l'un entra dans l'autre, et l'incarnation se fit, Louis-Philippe, c'est 1830 fait homme. De plus il avait pour lui cette grande désignation au trône, l'exil. Il avait été proscrit, errant, pauvre. Il avait vécu de son travail. En Suisse, cet apanagiste des plus riches domaines princiers de France avait vendu un vieux cheval pour manger. A Reichenau il avait donné des leçons de mathématiques pendant que sa sœur Adelaïde faisait de la broderie et cousait. Ces souvenirs mêlés à un roi enthousiasmaient la bourgeoisie. Il avait demoli de ses propres mains la dernière cage de fer du Mont-Saint-Michel, bâtie par Louis XI et utilisée par Louis XV. C'était le compagnon de Dumouriez, c'était l'ami de Lafayette ; il avait été du club des jacobins ; Mirabeau lui avait frappé sur l'épaule ; Danton lui avait dit : Jeune homme ! A vingt-quatre ans, en 93, étant M. de Chartres, du fond d'une logette obscure de la Convention, il avait assisté procès de Louis XVI, si bien nommé *ce pauvre tyran*...

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

XI-bổi tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Vua ít ngự ra nhà-thờ xem lễ, không ngự săn, mà cũng không ngự đi coi hát ở rạp đại-nhạc bao giờ. Thầy-tu không quyền-dũ nổi, bọn đi hầu chó săn không quyền-dũ nổi, mà bọn cả-vũ-nữ cũng không quyền-dũ nổi. Đó là cái đặc-sắc trong đức-tính công-minh chính-trực nhà vua đối với bọn hộ-chủ. Vua không thiết đại-triều bao giờ. Đi đâu thì xách dù ở cánh-tay. Cái dù đó đã nên một hộ-phận trong cuộc vinh-quang của vua trong bao nhiêu năm. Vua hơi biết làm thợ-nề, hơi biết làm vườn, lại hơi biết làm thuốc. Đã có phen vua chích-huyết cho một tên thị-mã sở bưu-chính bị ngã ngựa. Ngày xưa vua An-ri thử ba

Đề vô Phi Hồng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La vieille demeure

Autour du toit qui nous vit naître,
Un pampre était allé ses rameaux.
Ses grains dorés vers la fenêtre,
Attiraient les petits oiseaux.

. . . . . .

Ma mère, étendant sa main blanche
Rapprochait les grappes de miel,
Et ses enfants suivaient la branche,
Qu'ils rendaient aux oiseaux du ciel,

. . . . . .

L'on sean n'est plus, la mère est morte.
Le vieux cep languit jaunissant,
L'herbe d'hiver croît sur la porte,
Et moi, je pleure en y pensant

Lamartine

Chỗ nhà cũ

Dưới nhà kia, nhà ta sinh trưởng,
Nao một chồi, quấn quít vầy vương.
Quả vàng, quả chín phô trương,
Chim con, chim mẹ tìm đường lại ăn.

. . . . . .

Mẹ ta ngày đó đương xuân,
Gơ tay hái lấy nho tươi vải cành.
Cùng nhau ăn uống ngon lành,
Còn thừa cho lại các anh chim giời.

. . . . . .

Bây giờ mẹ đã khuất rồi,
Chim trời chẳng tuếch, nho thời ế-ẩm.
Cỏ đông mọc kín tứ bề,
Cùng trông cùng ngẫm tái tê lòng vàng.

T... dịch

Tự do diễn đàn

Đảng phái

Tân học và cựu học

Xem những bài thế giới thời bình hay là thế giới tân-văn, thấy trong nghị viện các nước tiên tiến chia ra nhiều đảng phái, đảng quốc dân, đảng công sản, v.v..., còn biết bao nhiêu đảng phái nữa, còn biết bao nhiêu chi nghành nữa, khiến cho nước ta mười người đến tám, chín chẳng phân rõ mỗi đảng phái, mỗi chi nghành có những nghĩa vụ gì, có những trách nhiệm gì đối với quốc-gia. Giám hoặc có biết chăng nữa, ấy là ấy theo biệt danh mỗi đảng phái mà biết một cách đại khái, một cách mập mờ vậy. Hôm trước đảng Giáp kết liên với đảng Ất khuynh đảo nội các, hôm nay đã thấy họp lực với đảng Bính mà hô vô tấn phụ ở trích-phá rồi. Phép chính trị của các nước tiên tiến đối với con mắt người Nam mình là một mớ bòng bong, không đầu, không mối, lẫn lượt đăng trên báo chương hàng ngày mà ít người để ý đến. Một nước mà sản xuất ra nhiều đảng phái là họa hay là phúc cho nước ấy? Họa hay phúc ta biết được cùng hay, không biết nữa ta cũng chưa tới cái trình độ cần phải biết gấp. Bài này tôi bàn về một vài đảng phái nước nhà và từ xét xem nước nhà chia ra đảng phái thế là một điềm cát đáng mừng, hay là một điềm hung đáng lo.

Tôi bắt đầu nói truyện mười năm về trước khi trường Cao-đẳng mới hoàn thành, bọn học sinh trong toàn quốc, nhiều ông đã đứng tuổi, nhiều ông đã đi làm việc ở các công sở, cũng chịu khó tựu học ở Hanoi. Hơn trăm học sinh bấy giờ chia ra làm *ba phái*: phái Bắc-kỳ, phái Trung-kỳ, và phái Nam-kỳ. Phái Trung-kỳ thường đứng trung lập. Phái Bắc kỳ và phái Nam-kỳ có vì sự bất bình nhỏ mọn, có một đôi khi xung đột nhau, xung đột kịch liệt đến nỗi truyện nhà trường tầm lậu ra ngoài, trên báo chương để lấy có nhiều bài bình phẩm rõ rỉ, thực là không vẻ vang cho trường Cao-đẳng. Thiên hạ chỉ ngạc nhiên về sự xung đột của hai phái trường Cao-đẳng, nhưng ít người biết rằng cái *gió bất hòa* thổi từ trường thuốc sang *trường* Cao-đẳng; trường thuốc vốn đã lập *trước* trường Cao-đẳng đã lâu năm rồi.

Hai phái học-sinh bấy, nam ở trường thuốc bắt đầu coi như chủ-địch trước, nên trường Cao-đẳng mới phụ họa theo. Tôi đâm quyết chắc như vậy vì chính tôi đã được mục-kích, mà nói cho đúng nữa, chính thực hồi ấy đã bịt tai chẳng nghe những dư-luận công chúng.

Ôi! bọn học-sinh bấy giờ còn mũi mũi trong vòng lẩn ẩm mà vẫn tưởng mình ở cõi quang-minh. May thay! được vài năm sau có sự tẩy-chay Khách trú trong Nam kỳ, người Bắc ta hưởng ứng ngay. Cuộc tẩy-chay xưa, nói về vật chất không có lợi lộc gì cho ta nhưng nói về tinh-thần, thực đã có công quả hiển nhiên. Nam, Bắc đương coi nhau như dị chủng, không tinh-nghĩa ngay. Đảng phái hầu như tiêu diệt. Xét ra tuy có giới-hạn nhưng cảm tình không có giới-hạn nữa. Ta nhận ra ý là đồng bang đồng bào, cùng một mầm Hồng, chồi Lạc, đều nuốt danh là người Annam ở nước An-nam vậy. Ta cần phải nương tựa nhau, bênh vực nhau, lúc nào cũng niệm luôn câu: « Một cây làm chẳng nên non, ba cây gụm lại nên hòn núi cao ». Ba cây chỉ để tạm kỳ đó.

Người Nam, người Bắc ngày nay đã biết thân-ái nhau, có thể gọi là trận chiến đấu mừng và ta đứng lên cao lên được một chút. Mười hai, mười ba năm về trước tôi có xem báo *Echo de la Chine* thấy bài đại-luận và tinh hòa-hiếu ng Tô đồng-bào của người Nhật, thuật một truyện này tôi còn nhớ mãi: Hồi người Nhật đi xe đạp, người đi tiếp, kẻ đi xuống, đụng phải nhau, hai người cùng ngã, tóc đầu xây mặt. Hai người đứng phắt dậy, bắt tay nhau, mỉm cười rồi lại lên xe đạp, jan vô nẹ thanh. Ta đọc những câu truyện ấy, mà đối với anh em cùng huyết mạch, cùng giống nòi, mà rẽ ra đảng phái, xung đột nhau, xung đột có khi đến huyết chiến, thực là thẹn-đến nỗi sắt lắm thay! Tôi nhắc lại những việc dĩ vãng, hồi tưởng lại những cái tâm-trạng trong lúc thiếu thời, không thể không bài ngài thần thức. Kuôn ngoan đã đáp người ngoài, đại chi người đồng bang lại cùng nhau kinh địch.

Những người tông-chính về hồi đại chiến mới rồi lúc trở về có thuật cho nghe một câu chuyện, tôi lấy làm lý thú lắm. Ta sang bên Pháp người Pháp sở ta như con ái, trọng đãi ta, bảo hộ ta, nhưng vẫn ta gầy còm, mảnh khảnh thường bị những quân lính nước khác ức hiếp có khi ẩu đả nữa. Trong khi bọn ta nguy cấp, gặp người Đại-pháp hay người Trung-hoa, họ chẳng nề bao giờ quả bất địch chúng. Tất nhiên liều mạnh lăn xả vào đánh giải vây cho. Người Pháp vốn nhân từ nghĩa-hiệp thường hay cứu khốn phò nguy, ta thấy gầy còm hàn lâm chi lắm. Người Trung-hoa xem sắc-kỳ đã bao phen sang đó-hộ ta, còn đi truyền lại cái tệ sát phu hiếp phụ thế mà cũng hào-hiệp giúp ta trong khi bức bách, kể cũng lạ tai lắm đấy. Hoặc giả họ vì tình đồng-văn mà trợ ta nhất tí lực chăng?

Tôi lại kể một câu chuyện này ai cũng biết đã lâu. Chuyện này ở trong sách: Ở trên bãi sa-mạc, một bọn bộ hành sắp lương chết đói dần. Sau chẳng còn sót lại hai người, một người bạch chủng, một người hắc-chủng. Hai người tay cùng đi một con đường nhưng chưa bao giờ trông mặt nhau, đến lúc cùng quẫn lấy mới giở tay ra bắt, tỏ tình thân ái. Đến cảnh này đáng phải thực là tuyệt diệt, lòng nhân loại tương-ái tiến sao được bằng vậy.

Thế giới ngày nay đương khao khát những sự hòa bình, để hàn gắn cái vết thương về cuộc đại-chiến mới rồi, nhưng các nước, nước nào cũng muốn chiếm quyền lợi, hòa-bình thế nào được mà nước ao. Trong nước còn phân biệt đảng phái, người nước còn kể đến sắc trắng, vàng, đen, đỏ, mà khinh khi nhau nói đến sự cạo trắng chẳng qua là một chuyện tiểu tiện, một chuyện hão huyền vậy. Ngày một nhà, người cùng cha mẹ sinh sinh còn chưa bắt chước được như ba anh em Điền-hồ, đồng sự hợp thoàn, cảm phần rẽ ra năm bề bây đăng để chiếm đoạt nhau mỗi lại nhờa tiếu hiền tiền, huống chi bàn đến thế-giới đại binh, vạn-quốc nhất gia, tôi e là hô hào lắm cũng rất sở bông bọng, thảo-luận lắm cũng phí mực tốn giấy.

Vua Sở mất cung, quần thần muốn tìm, nhà vua nói: « Người Sở mất cung, người Sở được cung, đi đâu mà thiệt? » Lời nói ấy tỏ ra cái thái độ một công thành quốc, yêu dân, như sau đó muốn cho người cùng nước biết thân thiết như anh em ruột thịt. Thế mà đức Khổng-Tử ngài chuyện thuật lại, còn cho vua Sở là hẹp lượng. Sao không nói: « Mất người mất cung, một người được cung, đi đâu mà thiệt? » Cứ gì Tần cứ gì Sở, cứ gì Triệu, cứ gì Ngô, ai chẳng là người Thổ thần, sáo thương, vật còn biết thương đồng loại, huống chi người linh hơn vạn vật! Những tuyệt mạnh được yếu thua, sinh tồn cạnh tranh sinh ra lẽ hệ kết đảng, nom ngắm những cuộc chiến tranh, đấu bá đồ trong cơ nghiệp làm cho mau đó cuộc như sóng, xương khô chất đầy nơi Đạo Phật, đạo Khổng, đạo Cơ đốc, đạo nào cũng khuyên khích nhân loại tương ái; phật Thích ấy, đức Khổng tử, chúa Dê đây muốn người nào cũng yêu người khác như yêu mình, để tình cuộc hòa bình sự lạc cho thế giới. Đã mấy nghìn năm, đảng phái công nhiều chiến tranh càng dữ, tình nhân loại hiu như tiên dần đi. Cái dụ-vọng sẵn lòng người còn hừng hừng như lửa bếc, nước nào cũng tìm vậy cánh, nước nào cũng kết bè đảng. — (sở kết bè đảng mới mạnh) — để chực thôn tính nhau, mua sự hòa bình sao được.

(*Còn nữa*) Trần-ái-Hòa.

VĂN UYÊN

Thơ ngỏ cùng anh em thi hỏng

Từ xưa vẫn học tài thi phận,
Chúng ta nay chớ giận chi chi;
Đã sinh ra đứng nam nhi,
Thông minh sẵn có kém gì người xưa,
Ka những bậc Đại khoa danh sĩ
Thi hỏng hoài mà chí không sờn;
Thi thì hỏng hỏng lẽ thường.
Càng thi càng hỏng càng gắng thi
Cứ thi mãi, thi sao chẳng đậu,
Khi đậu rồi nức nở thua ai;
Đua nhau lên chốn Vũ-ha-Đài,
Có công mài sắt có ngày nên kim;
Kia những đêm tìm phương lần lối.
Đậu thế mà chẳng giỏi hay không?
Tuổi xanh đã học thói nông,
Đậu không đậu nghề chi ta sẽ.
Sẽ học nghề tuyển nghiệp cùng hay;
Nghề tinh ta sẵn trong tay,
Hoa thông, nghề sỏi, ấy ngày vinh thân,
Kia nội hóa xa gần đâu đó,
Quyết đem ra thi thố với người;
Chớ nên lẩn phí sản giời,
Mà hối nước mắt chó hoài xa hoa;
Kia những ấu ca tiêu bảo,
Mới ăn chơi nào khác công hầu:
Trắng răng cho chí bạc đầu.
Đã không tính nước lại sâu hại nòi;
Ta mở mắt coi người Âu-mỹ,
Trăm nghề gì trí xảo tinh thông;
Anh em ta buổi ấu xung,
Làm sao khỏi thua Tiên Rồng ngàn thu,
Quyết gắng học khỏi nạn khỏi đại,
Muôn nghề chăng ở học mà ra;
Anh em bốn bể một nhà, [illegible]
Ngỏ lời thô thiển dám đem khuyên

Ng-xuân-Tú

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỈ 0 $ 10 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo cần mua bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đồng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 10 một dòng, các ngài chỉ mất độ 2, 3 hào cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ xem tới rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 10 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi thẳng bản-quán cái giấy quảng-cáo, bản-quán xin tính rất rẻ, 0 p. 05 mỗi dòng.

B. Q.

Nhà đất bán *(Immeubles à vendre)*

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ.

Muốn bán hai cái nhà gạch ở làng Bạch-mai. Một cái hai gian một lối đi, một cái một gian một lối đi. Hai cái nhà ấy cái nào cũng có hai lớp, bể, bếp và chuồng tiêu. Giá một cái 1.500 $ 00 và một cái 800 $ 00.

Hỏi tại số 68, phố hàng Trống, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Đồn-điền, ruộng, trại *(Concession, rizières, propriétés rurales)*

Một cái trại tư, ở trong thành-phố Hà-đông, gần chợ, rất sầm-uất mát-mẻ: có một cái lâu-đài thật đẹp, một cái vườn hoa-quả tươi tốt, một khu ruộng nhỏ; rất xứng cho một nhà đại-phú Annam hay Khách. Mua cả hay mua từng lô cũng được. Hỏi ông Grenès, 3 B Jauréguiberry, Hanoi. 7028

Muốn mua: *(On achète:)*

Muốn mua tu gương đựng quần-áo tu kính đựng sách vở, bàn giấy, Giá rẻ. Hỏi tại nhà-báo. 5.891

Sách vở *(Livres)*

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đăng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.787

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Lặt vặt *(Divers)*

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán 5.808

SÁCH LUẬT

Quan phó Bính-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2 $ 00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2. 00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1. 50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3. 00
(Tiền cước gửi đi các đâu, tính người)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán ●

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng da dầy, đau da dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

● Giá mỗi chai: 1 $ 40 ●

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi 8094

LE PARFUM DES HUMANITES

(SỬ-KÝ THANH-HOA)

Soạn-giả: E. VAYRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Văn chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển: 2 $ 00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển: 1. 00
Ở các tỉnh, xin định thêm tiền cước gửi Recommandé: 0 $ 20 thì 2 $ 00 và 0 $ 30 thì 1 $ 00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(RỪNG BẢO-ĐÀI, RỪNG PHỔ-VỊ, RỪNG HẠ-CƯƠNG)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

DIỆN THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, lắt có từng, và cây từ 7 thước trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

● Có sưởng tại Bắp-cầu, Yên-viên. Đề-nhị

TÂY-DU

Tôn-hành-giả biết ý, liền cùng nghĩ cách chơi xa gần, rồi bảo Trư-bát-giới công, còn Sa-tăng thì rẽ nước đi trước để dẫn đường, ba anh em thẳng đi xuống dưới đáy nước.

Đi đến cung trăm người đậm, Trư-bát-giới định chơi khoăm Tôn-hành-giả, Tôn-hành-giả liền rỡ một cái lông, biến làm một cái thân giả, nép ở sau lưng Trư-bát-giới, còn cái thân thực thì hóa làm một con rận lớn, cụ! ngay vào trong tai hắn, Trư-bát-giới đang đi, giả làm bộ cuống cẳng, ngã ý vất cho Tôn-hành-giả ngã xuống. Nguyên đó là một cái thủ giả, nên ngã xuống không việc gì, rồi vụt đi đằng nào mất.

Sa-tăng nói:

Nhị-ca đi đường thế nào thế, làm ngã hẳn đại khoa đi đằng nào rồi?

Trư-bát-giới nói:

Cái tăng khi ấy cho nó ngã! Tôi không cần nó, tôi và anh cứ đi tìm lấy sư-phụ đi.

Sa-tăng nói:

Kuông có anh ấy thì không được, hãn đâu không biết bơi lội, nhưng hãn còn nhiều cái gỗ hơn chúng mình, nếu không có anh ấy lại đây, thì tôi không đi nữa.

Tôn-hành-giả lúc ấy ngồi ở trong vành tai Trư-bát-giới, nhịn không được phải gọi to lên rằng:

Ngộ-Tịnh! Lão-tôn ngồi ở trong này mà.

Sa-tăng nghe tiếng cười nói:

Thôi hỏng! Anh tưởng thật chết nhé! Làm sao lại dám chơi khoăm hão, giở hãn làm cho chỉ nghe tiếng mà không trông thấy mặt, thì làm thế nào?

Bát-giới sợ quá, quỳ xuống vững bùn dập đầu mà van vỉ rằng:

Đại-khanh ơi, sự đó là tôi không phải, thôi để cứu được sư-phụ lên bờ rồi, tôi xin tạ tội. Anh ở trong ấy nói lên, và lại hiện hình nguyên thân chui ra, để tôi lại cõng đi, từ giờ tôi không dám làm ngã nữa.

Tôn-hành-giả nói:

May lại chịu cõng ta, thì ta không chơi ác mấy nữa, nhưng mấy phải chạy thật mau.

Trư-bát-giới cuống quít nói xin lỗi, rồi lại đứng dậy cùng Sa-tăng lại rẽ nước đi.

Đi được độ hơn trăm dặm, chợt nghe đằng xa lọa trông thấy một tòa lâu đài, trên có viết hẳn chữ đại ký « Thủy tinh cung chi độ ». Nghĩa là *nhà của con giái nước.*

Sa-tăng nói:

Chỗ này có lẽ là nhà của con yêu quái ấy đây, để chúng tôi trèo lên xem mà khiêu chiến.

Tôn-hành-giả nói:

Ngộ-Tịnh! Trong cái cửa ấy có nước không?

Sa-tăng nói:

Không có nước.

Tôn-hành-giả nói:

Nếu trong ấy không có nước, thì hai người cứ đứng nép ở quanh đây, để Lão-tôn mày lẻn vào nghe xem nào.

Đại-hành nói rồi, liền ở trong vành tai Trư-bát-giới mà nhảy ra, rồi lại lẩn mình một cái hóa làm con rôm cái dài dàng, nhẩy luôn mà ba cái, đến trong cửa, ghé mắt dòm vào, thì thấy con yêu ấy ngồi ở trên, các thấy tốp xếp hàng chầu ở hai bên, một con mặc áo mãng áo sắc sỡ, ngồi ở ngay bên cạnh, đang nhau bàn việc ăn thịt Đường-tăng.

Tôn-hành-giả biết vậy cả thẹn, rồi đi lùm cả hai bên chẳng thấy gì, chợt thấy một con rôm cái bụng to ở đâu chạy ra, đến đứng ở dưới cái hành lang hẳn tây. Tôn-hành-giả nhẩy đến trước mặt, hẳm rằng:

Tuna tặc-hà đại-vương đang bàn với mọi người là ăn thịt Đường-tăng, vậy chẳng hay Đường-tăng giam ở chỗ nào?

Tôm cái nói:

Đường-tăng bị đại-vương giăng trận mưa tuyết và làm cho nước sông đóng vững lại, ngày hôm qua bắt được, đem giam rất ở trong cái hòm đá hẳn cung, đợi đến ngày mai nếu đã-độ nó không đến làm lôi thôi, bấy giờ sẽ giết đi ăn tiệc đó.

Tôn-hành-giả nghe nói, tán nguyện qua lon mấy câu, rồi lập tức biến vào trong cung xem, qua nhiều tầng mới cái hòm đá, hình như cái chuồng lợn của nhà người ta, và lại nhìn như một cái quan-tài bằng đá, nghe tiếng Tam-tạng ở trong ấy đang sụt sịt khóc, Tôn-hành-giả giở tai lại gần nghe, thấy Tam-tạng tuồ dài mà nói rằng:

Thương hại cho thân ta, tự khi sinh ra đời tới nay đã chịu bao lần thấy tai, lại lòng mẹ ra đã bị vài độp trong sông sâu cá, đi lạy phật cầu kinh lại bị đâm đuổi ra dưới vực sâu; trước ở Hắc-hà may mà thoát nạn, nay đã bị bắt xuống thủy-phủ, thì còn mong sống được làm sao. Chẳng hay các đồ đệ ta sẽ đến đây được không, để lại cùng nhau đi cầu được chân-kinh mà đem về nước.

Tôn-hành-giả nói không được liền gọi rằng:

Sư phụ ơi! Xin sư-phụ chớ oán hận làm sai. Kinh thầy-trò ta sẽ nói:

Thầy là mẹ-ngũ hành, thầy là gốc ngũ hành, không có thầy thì không sinh ra được, mà không có thầy thì không lớn lên được. Lão tôn tới đã lại đây mà!

Tam-tạng nghe tiếng hô rằng:

Đồ đệ đấy ư? Đồ-đệ đến tìm ta đấy ư?

Tôn-hành-giả nói:

Xin sư-phụ hãy cứ yên lòng, để cho chúng tôn hãy đi tìm bắt con yêu tinh kia, không để cho nó chạy thoát được.

Tam-tạng nói:

Mau mau hãy thế đi.

Tôn-hành-giả quay đầu nhảy ra, rồi lẩn bản nguyên lại biến hoàn nguyên thân, gọi Trư-bát-giới và Sa-tăng mà bảo rằng:

Chính con yêu-quái ấy nó lừa bắt sư-phụ là thật, hiện sư-phụ bị nó rốt ở trong cái hòm bằng đá. Vậy hai người nên mau mau khiêu chiến, để Lão-tôn đi lên mặt nước trước, các người nếu bắt được nó thì bắt, bằng không thì vất cách trung chạy, dẫn nó lên khỏi mặt nước, để tôi đánh nó cho.

Tôn-hành-giả liền bắt cái quyết « tránh nước », chui lên trên mặt sông, đứng ở trên bờ để đợi.

Còn Trư-bát-giới xông vào đến trước cửa, lớn tiếng thét gọi rằng:

Con yêu quái kia, mau mau đem giả sư-phụ ta đây!

Con tiểu yêu canh cửa chạy vào báo. Con yêu kia liền nói rằng:

À, chắc là Lão hòa-thượng nó đã đến đó, mau mau đem áo giáp và binh khí ra cho ta đây.

Khi con yêu đã mặc xong rồi, tay cầm một cái dài đăng đồ sắc chín răng mở cửa đi ra, trỏ Trư-bát-giới mà hỏi:

Mấy là hòa-thượng ở nơi nào, dám xuống đây mà làm rầm rĩ lên thế?

Trư-bát-giới tế lên rằng:

Cái con yêu quái đánh chết kia, mày với ta đêm qua đã chạm trán nhau, ngày nay lại không biết mà còn hỏi à? Ta đây là đồ-đệ đức thánh-tăng nhà Đại Đường ở phương đông, đi sang Tây-trúc để cầu kinh đó. Mày sao dám hẳn lão, dám mạo xưng là Linh-sơn đại-vương, chuyên ở Trấn-gia-trang mà ăn thịt đồng-nam đồng nữ. Ta đây là Xêng-kim, sau gái nhà họ Trần, mày không biết ta à?

Con yêu nói:

May là hòa-thượng dám giả hẳn làm con Xêng-kim, cái tội đại tên chực đánh treo ấy, ta đã không ăn hỏi mày, mày lại còn đánh vào lưng và tay ta, bây giờ may lại sẽ dám xông vào cửa ta đây phải không?

(*Còn nữa*)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG

Máy mỏ neo, 15 châu-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM

Giá..... 11 $ 50

BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI

3011

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

18, Ngõ Mã-Mây — Hanoi

Tối thứ năm 21 Juillet 1927
Thu nửa tiền
TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN

Lần nay xin chọn những đoạn hoài thu thật vu trong những tích này để hiến các quý khách một cuộc tiêu-khiển thật là đích đáng,

1· THỦY KIỀU ĐI THANH-MINH
Chèo cổ
1· LIỆT PHỤ CÁT NHỮ
Chèo kim
3· MỘT GIẢI ĐỒNG TÂM
Hài kịch
Rất ha ! rất vui! khôi hài rất buồn cười!!!

Tối thứ sáu 22 juillet 1927
Thu nửa tiền
ĐỨC MẪU THOÁI

Vui nhất là cảnh Thảo-mai xuất giá!!!
Buồn cười nhất là cảnh thầy bói và tuồng cải nhau. Rực rỡ nhất là cảnh lúc 2 ông Hoàng-tử lên đón Công-chúa về thủy cung có nhiều giống thủy-tộc có đèn điện lấp lóe thật đẹp.

Lại mới sang

— *Đèn măng-sông sức sáng 120 nến, rất tiện-lợi và đủ các đồ thay phụ (accessoires).*
— *Gương tủ đủ các kiểu rất đẹp.*
— *Giường Hồng-kong bằng sắt và bằng đồng.*
Giá bán hạ hơn các nơi.

TRỊNH-XUÂN-NGHĨA
Số 7, phố hàng Gai, Hanoi

KÍNH KHẢI GIẢ

Hiệu tôi có bán buồn bán lẻ các thứ bao gai, đọc xanh, đọc tím, cũ, mới, to, nhỏ, đủ các kiểu công là ciment bao ciment thông và các thứ sắt làm nhà cửa, cũng nên vào Hiệu tôi buồn bán đi lâu, giá cả các thứ hàng đều quen biết cả, vậy quí-khách ở xa muốn hỏi thăm các giá hàng hoặc muốn mua bán hàng gì cũng viết thư về hiệu tôi sẽ xin trả lời ngay được như ý các ngài. Nếu muốn mua hàng thì hiệu tôi xin tính giá thực hạ, đã thế gì hiệu tôi không sẵn thì cũng xin tìm tòi mua hộ cho được giá rẻ, cả nếu muốn bán cũng xin tìm cho được giá cao mà bán hộ quí khách. Nếu ngài nào có hàng muốn bán được mau cứ lấy tiền trước, hiệu tôi cũng có thể chiếu thời giá chậm trước cho vay đến 90 phần trăm (90 %) mà lấy lãi rất nhẹ. Xin quí-khách chiếu cố, hiệu tôi lấy làm cảm tạ vô cùng.

Nay kính,
ĐỨC-LONG-HIỆU, số 98, Phố Mã-Mây Hanoi.

Tại hiệu CHARMEUSE

Phố LÊN-THI, số 43, Hà-nội
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hợi-chợ)

Mới đến : Satin may áo, Nhung làm mũi giầy đàn-bà, bí-tất hảo-hạng, mùi xoa các thứ rất đẹp, v. v.

Trong dịp tết này, có giảm giá đi 15 %, về tất cả các thứ hàng mới.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 0 $ 80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Mùa tháng tám. — Ở Trung-kỳ làm ruộng mỗi năm được hai mùa là một mùa tháng tư và mùa tháng tám, hai mùa ấy mùa nào cũng có thể được, mà mùa nào cũng có thể mất, là chỉ do hồi cái nước mặn ở dưới biển dâng lên thì lúa phải hư. Năm nay mùa tháng tư đã gặt hái xong rồi xem ra cũng có phần được lắm. Đến mùa tháng tám thì lúa nay trong khoảng tháng tư tháng năm trời có ý khô hạn, cái điều gì cũng có ý lo, qua đến tháng sáu nay đúng 15 là cũng tháng khô hạn đó song lại rất quí hóa là trời mưa luôn, bắt đầu từ ngày mồng một mồng hai thì trời đã mưa lâm trở rất lớn, tiếp đó thì trời vẫn mưa luôn cho nên các điền gia lại cày thêm các miền ruộng cạn đặng cấy thêm lúa, nào những các miền ruộng mà hôm kia bỏ thì hôm nay làm lại cả. Nếu năm qua tháng 7 tháng 8 mà trời đừng lụt sớm thì cái mùa tháng 8 sẽ tới đây chắc sẽ được nhiều thì cái giá gạo ở Trung-kỳ năm nay lại hạ, ấy là một điều hạnh phúc cho xứ này vậy.

Quan lại thăng thưởng. — Ngày 2 juillet 1927 quan **Khâm-sứ Trung-kỳ đã ký tờ** nghị định chuẩn y cho các viên chức tăng sự của tòa sứ thuộc quyền chánh phủ Bảo hộ được thăng chức kể từ ngày 1er Juillet 1927. Các viên chức ấy sẽ kê danh sách ra như sau nầy.

Ngạch Phán sự

Lên thượng hạng phán sự hạng nhì: MM. Võ-ninh-Khương, Ng-Đỗ.

Lên thượng hạng phán sự hạng ba: MM. Ng-đình-Tích, Ngô-lục-Thao.

Lên thượng hạng phán sự hạng tư: MM. Võ-hàm-Chương, Ng-Thuyên, Ng-đức-Thuần.

Lên phán sự hạng nhứt: MM. Lê-đình-Loan, Ng-hoại-Vỹ, Lê-đức-Trạm, Hồ-bá-Phổ, Ưng-hanh.

Lên phán sự hạng ba: MM. Trần-đình-Bảo, Ng-Khương, Lê-văn-Thực, Võ-đình-Quý, Lê-hữu-Phương, Ng-Cẩn

Lên phán sự hạng tư: MM. Ưng-Cự, Hồ-ngọc-Liên, Hoàng-đình-Tiến, Võ-đình-Nghiêm, Ưng-Lỗng, Võ-Hàm.

Lên phán sự hạng năm: MM. Lê-ngọc-Hoàn, Phạm Khương.

Ngạch ký lục

Lên thượng hạng ký lục hạng nhì: MM. Đặng-thái-Vận, Hoàng-v-Đinh,

Ngạch Thừa phái

Lên thừa phái hạng nhì: MM. Ng. Thân, Lê-huy-Nhiếp, Lê-văn-Vỹ, Lê-văn-Ư.

Lên thừa phái hạng ba: MM. Hồ-đắc-Đạm, Trần-G.Lăng.

Lên thừa phái hạng tư: MM. Chân-ngọc-Ân, Ng-văn-Tuyên.

BẮC-NGÔI

Hai người lính thủy tàu Primauguet giết một người lục lộ — Chiếc chiến thuyền « Primauguet » mới đỗ neo tại bến Saigon, tưởng độc-giả cũng còn nhớ biết. Ấy là chiếc tàu binh lớn nhứt bên Pháp. Sang Saigon làm khách mấy ngày, đặng Nam-kỳ tiếp đãi trọng cả. Hải-quân chơi bời ngỗn ngang, vui lòng chủ-khách. Giả Saigon để neo ra Bạ-ngôi.

Mới đây có tin điện báo, nói hai tên Hải-quân chiến thuyền « Primauguet » đâm một người lục lộ Annam Nguyễn-văn-Tranh, bảy mũi dao; trong bảy mũi dao ấy, có hai nhát rất nặng: Một mũi thấu tim, một mũi nơi cổ, nhưng một phần, dài chín phân tây.

Nguyên tích như vầy:

Tàu Primauguet neo tại cửa Bạ-ngôi. Quan Thủy sư Đô-đốc cho phép Hải-quân lên bờ đạo xem phong cảnh từ ba giờ tới năm giờ chiều. Ai nấy y lịnh, song bị lúc trời mưa như suối đổ, nên cũng ít ai lên; duy có hai tên Maguet với Fontagnié đâm mưa bóng cảnh. Fontagnié thì chưa có đánh gì, chỉ chú Maguet đã nhỉ cũng tàn nhẫn, quan quân đều chạy mất. Bởi vậy khi hai chú đâm mưa lên bờ, quan thầy-binh có kêu Maguet lại mà hỏng đầu và khuyên lơn dặn bảo.

Dặn chi thì dặn, hai chú lên bờ rồi, mình rượu ba mươi quân hết. Không những quân tiếng dặn dị thôi, hai chú quên cho tới quân lính, nhưng giờ rồi mà chưa chịu xuống tàu. Hai chú tỉnh kiếm nhà ăn chơi luôn đêm, nên cả rà làm quen với bác Ng-văn-Tranh làm « cần-to-nhe » tục kêu là « lục lộ. » Bác Tranh cũng hẳn tâm, hay là tại có tánh thích làm quen với ông Tây, nên mừng rước về nhà đãi một bữa. « Tuyết-cảnh » cho biết. Không rõ tuyết-cảnh có hợp mặm hai chú hải-quân không, mà ở chơi tới năm giờ rưỡi từ giã ra đi, đem bác Tranh theo, bộ tính ra nhà hàng trả đũa. Chủ khách thuận thảo với nhau như vậy cũng phải rồi, tưởng cho nhà thủ phiệt trăm-anh cũng niềm-nở đãi đằng chẳng ấy. Thế mà chẳng sao giữa đường, hai chú đánh bỗ bác. Rất đau đớn bấy mấy, để nằm đó, đi êm. Sơ-đầm Guer Rachel đặng tin lật-đật chạy tới, lấy khăn cung sơ-sài rồi tuốt theo hai chú hải-quân, chẳng còn trên bờ, chớ chưa xuống nước.

Hai chú Hải-quân, khi giết bác Tranh rồi đâm mưa tới nhà khách (Bungalow). Cả hai tuy nói đầm mà nhỏ trời rửa, mình không vậy máu, nên không ai biết. Tới Bungalow, một chú chưa kịp vô, ngã ngửa nơi hàng ba, nằm mà rống như mà giấc mộng. Còn một chú nhảy lên bàn, ngồi ăn như cọp. Đang ăn, Sơn đầm tới hỏi chú, chú nói bộ ở lập cập, nên sơ-đầm không còn nghi ngờ nữa gì mà không công trèo. Dẫn về giam đầm đợi sáng ngày mai giải ngay xuống tàu Primauguet đầm ngục.

Phải nói rằng Hải-quân dưới tàu Primauguet khi nghe tin dữ hãn tới tại, thì ai nấy đều hận chú Maguet sao việc biết trước, đã dặn dò còn lên làm nhọc chọc cả tàu mang tiếng. Bởi vậy khi sơn đầm giải hai chú xuống, chú Maguet vừa bước lên thu, bao nhiêu Hải quân đều áp lại đánh như mưa bão. Không ai cản ngăn nổi, Chừng có quan thầy-binh ra dẹp mới ẩu.

Hai chú nay đành đợi ngày tòa Quân-chánh thủy binh làm án. Có kẻ nghĩ cho chú Fontagné không có giết; song vì không thể ngăn cản, nên phải cam đường đó mà gọi.

Quan Thầy-sư đã đến Primauguet có chuẩn một số bạc cấp cho tang-giả; quan Công sứ Nha-trang cũng hết lòng bỗ bạc.

Vụ hiểu nhau, người Tây người Nam gì cũng đều hiểu, chẳng khác nào Trần-sang hiểu Thô-thẻo mua kia. Hiện phải, ghét phải; song xét kỹ, lối ấy tại Maguet say, mà cũng tại bác Tranh đào bong, mới gây nên nỗi.

(Lục tỉnh tân văn)

HIỆU KIM HOÀN **玉成 NGỌC-THÀNH**

101, Rue du Chanvre, Hanoi
Đã các thứ đồ vàng bạc đẹp hàng theo lối Tây-bán cho-mua.

茶心蓮牌薩菩
Chè Liên-tử hiệu Bồ-tát

TRUNG-QUỐC CHÈ VƯƠNG — BỒ-TÁT BÀI LIÊN-TÂM

VINH-MẬU HIỆU
Ở Hà-nội, phố hàng Ngang, số 25 — Ở Nam-định, phố Khách, số 144
Ở Hải-dương, phố Bông-kiều

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Lính giả bị bắt. — Vô vụ bọn giả chức việc sở tuần cảnh và nhà cò Alice là vợ hãy Khôn (Giađình) được có gạt mà lấy tiền chẳng để cho mua đồ lặn nơi đảo tiên.

Cách vài ngày bên cựu giả mạo này lại tuốt Chợ-lớn mà làm nữa.

Bọn ấy đi xe hơi mướn nên sở một thằng bắt được tên sếp-phơ cầm bánh xe ấy nó lại khai rằng nó biết một người Langsa tên Emile. Người thì đi tiếm còn trong lúc đó cô Alice lại khai cô cũng có biết một người tên Emile.

Tìm kiếm hồm rày nay mới lại ra M. E. S. vẫn là người có hiểu với một cái nhà hàng kia ở đường Boulevard Bonnard.

Xét nhà M. E. S. và tại nhà hàng thì bắt được hai cây súng sáu và nhiều bịt bài sáu.

Quan bồi thẩm ra lịnh bắt đến tra hỏi thì M. E. S. nói rằng không can dự vào vụ đó.

Đối nại với tên sếp-phơ và đứa nhỏ rồi thì quan bồi-thẩm dạy đem giam M. E. S.

M. E. S. vẫn là con nhà gia giáo đi đánh giặc khua quan một và lại có nhiều cái mũ-đay.

Vụ này còn tra xét nữa.

MỸ THO

Em chồng cắt cổ chị dâu. — Vụ nầy nghe ra thiệt là một chuyện rất hi một, khó mà truy tầm cho ra, coi hồi tại một chuyện gì ức lòng đứa hung phạm kia lắm sao mà nó đánh lấy đao để cắt cổ chị dâu nó ghé gớm vậy.

Sớm mới ngày 5 tây rồi đây thầy làng và cha con Nguyễn-thị-Nhiều chở nó đến nhà thương mỹ-tho cho quan thầy cứu cấp. hay đâu quá 3 giờ chiều thì hồn thị Nhiều lìa khỏi xác. Hỏi ra duyên cớ làm sao, thì cha mẹ nó trả lời như vầy: Thị-Nhiều này mới 18 tuổi, chồng nó là Ng-v-Bền 21 tuổi, cưới nó gần 3 năm nay. từ ấy đến nay lo bề làm dâu cha mẹ chồng, vì bên chồng cũng giàu có hạn ngàn lân thiên thị-Nhiều thờ cha mẹ chồng rất hiếu thảo, không có điều chi phải làm mích lòng cha mẹ chồng ngoài ra cha mẹ thị Nhiều nói có nghe rằng tên Bền là em chồng thị-Nhiều có gây sự lộn mích lòng sao đó đã lâu, cha mẹ thị-nhiều vẫn tưởng là việc nhỏ mọn, lại thị-Nhiều cũng không có nói thiệt cho mẹ nó nghe rõ tại nơi chuyện gì mà em chồng với chị dâu gây ra.

Nhân trong buổi sớm mai thị-Nhiều ở nhà thương quan bồi thẩm nghỉ đặng tin ngài lập tức về nhà thương hồi thị-Nhiều nó khai với ngài rằng, lúc nó đương ngồi thỉnh lình có người vô đè cắt cổ nó, nó mở mắt ra thấy bóng em chồng nó là tên Bền chạy đi nó mới la lên, bắt ra nó khai nó với em chồng nó có sự mích lòng với nhau. Khai được bấy nhiêu kể nhiều lại thì thị-Nhiều tắc hơi.

Khi quan bồi thẩm đặt cả cha mẹ chồng, chồng và em chồng thị-Nhiều vô, thì trước hết ngài gọi bồi lại trong nhà có thấy đến chi ăn trộm cùng là kẻ hung phạm cắt vách hay là phá cửa vô mà cắt cổ thị-Nhiều ? Cha mẹ chồng thị-nhiều nói không có, bởi có ấy nên quan bồi thẩm hỏi rồi lấm bắt cả ba cha con tên Dẫn cha chồng, tên Bền em chồng tên Bền là chồng nó, đâu tông giam đặng ngài tra tỏ cho ra đứa sát nhơn.

Ôi đời sao có nhiều kẻ tàn nhẫn lạ thường, ở một nhà trở lại giết lẫn nhau, thì cũng tại nơi kẻ làm cha mẹ không nghiêm huấn, tục em chồng với chị dâu không phải ruột thịt, mà nên trong một cái gia đạo nào biết giáo dục cùng nhau cho thuận thảo, thì chị dâu với em chồng có khác nào tình ruột thịt.

(Trích Trung-Lập báo)

BIÊN-HOA

Một đám cắt nhân rất ghê gớm. — Hồn thứ năm mới đây tại vườn Cao-xu Sinh-trước, thuộc tỉnh Biên-hòa, cách Saigon lối 37 cây số, người ta có gặp một cái thây của một người Annam chết nằm nát đầy; khi làm công quốc hỏi ra thì mới hay rằng người Annam vô phúc đó làm cai coolie ở vườn cao-su đó, còn những quân trộm cướp ở miệt đó, chúng nó tưởng lầm rằng: lòng này đầu thăng chẳng ảnh cai này chủ có giao bạc cho đặng phát lương cho coolie thì tết là chúng nó gặp, nên chúng nó đồng kéo nhau đi bắt tên cai đánh đập dặng khảo cần có ngờ đâu chúng nó đánh đến chết, mà cũng chẳng có tiền bạc chi cả, vì rằng sở Cao-su này thì lệ thường hễ đến kỳ lương, tài chính mình ông chủ là M. C. đem bạc đến phát cho coolie.

Sau khi chúng nó cướp phá cái nhà là của người vô phúc đó tục soát khắp nơi thấy chẳng có tiền bạc chi rảo, chúng nó hèn đồng trốn mất tăm, hiện nay sơn đầm còn đương dò xét, đợi được tin chắc chắn sẽ đăng tiếp.

(Trích báo Công-luận).

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Erojermine

Giá ($ 30 một hộp

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

● Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kỉ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

● Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2 $ 25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »
(LES MISÉRABLES)
Soạn-giả: Victor Hugo
Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh
VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : Phần thứ nhất, quyển thứ	1,	mỗi quyển.	0 $ 50
— —	2,	—	0. 45
— —	3-4,	—	0. 35
— —	5-6,	—	0. 45
— —	7-8,	—	0. 65
Phần thứ hai, quyển thứ	1,	—	0. 45
— —	2-3,	—	0. 50
— —	4-5-6,	—	0. 60
— —	7-8,	—	0. 50
Phần thứ ba, quyển thứ	1-2-3,	—	0. 55
— —	4-5-6-7,	—	0. 65
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển.			0. 20
—	cả 11 quyển gói làm một.		1. 00

Quyển thứ	3 và 4,	phần thứ nhất đóng nhập một.	
—	5 và 6,	—	—
—	7 và 8,	—	—
—	2 và 3,	phần thứ hai	—
—	4-5 và 6,	—	—
—	7 và 8,	—	—
—	1-2 và 3,	phần thứ ba	—
—	4-5-6 và 7,	—	—

CÁO-BẠCH

Có cần một người làm máy « Mécanicien » thật giỏi, biết về máy chạy bằng dầu xăng « Moteurs à essence » có chứng-chỉ lốt thì sẽ được lương cao. Hỏi tại: hiệu Đắc-bằng, số 72, phố hàng Bồ Hanoi.

Thuốc trị chứng tả

HIỆU « CÁI THÁP »

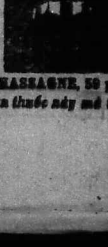

Thứ thuốc này chế ra để chuyên-trị chứng tả mới mắc phải càng là các chứng đau ở bộ máy tiêu-hóa (dạ-dày, ruột).

Thuốc ấy chữa bằng các chất trị được đã các chứng do bệnh ấy sinh ra.

Thuốc uống rất êm và trị các chứng đau trong dạ dày, trong đại tiểu tràng rất thần-hiệu. Thuốc ấy uống thì khỏi hẳn chứng buồn lợm, buồn nôn và chứng đau bụng dữ-dội trước khi xổ sau khi nôn.

Thuốc có chất làm cho chóng đã chứng đi rồi và cầm tiệt hẳn được chứng đi rửa, lại khiến cho người bịnh chóng thấy khoan-khoái trong mình và chóng lại sức.

Trong thuốc ấy lại có chất bổ tim, làm cho quả tim mạnh mẽ lên và làm cho khắp mình được phát nhiệt chóng được.

Thuốc ngọt rất dễ uống; không có công phạt gì cả.

Phàm những chứng đi rửa; thổ, không phải là bệnh tả; cũng đều uống được cả.

Người lớn : Cứ 2 giờ uống một thìa lớn (thìa cháo);
Trẻ con : Cứ 2 giờ uống một thìa nhỏ (thìa cà-phê).

Chỉ ở hiệu Bào-chế CHASSAGNE, 50 phố Paul Bert, *bán thuốc này mà thôi.*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

L'Anémie

Bịnh đau máu

hể mạng lấy thì nặn nề khó chịu càng ngày thôn mòn ốm gầy. Nên ai có bịnh khó-hiểm ấy thì phải biết vùng-vẫy mau lo uống thuốc liều PILULES PINK, là thuốc bổ máu, bổ gân cốt một cách thần-hiệu.

Thuốc liều PILULES PINK có bán cùng các nhà bán thuốc.

MỚI ĐỔI GIỜ LẠI

ĐƯỜNG SANG LÀO

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI

Vinh cứ sáng thứ tư, chạy đến Đông-hà nghỉ, sáng hôm sau chạy đến Savanakhet, đáp tàu thủy lên Vientiane.

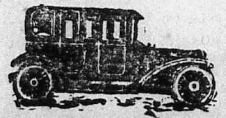

LƯỢT VỀ

Savanakhet cứ sáng thứ hai dợi tàu thủy ở Vientiane xuống, chạy đến Đông-hà, nghỉ, sáng hôm sau về tới Vinh.

Mỗi tuần lễ chạy có một chuyến các quí-khách ai muốn đi, xin đánh giây thép trước hai mươi bốn giờ, để hãng ty liệu xếp xe cho đủ.

ĐƯỜNG ĐI VÀO HUẾ

Vì xe lửa ở Huế đã ra tới Đông-hới. Xe auto chỉ phải chạy đến Đông-hới (Quảng-bình) thôi. Ở Vinh chạy hồi 4 giờ sáng, tới Đông-hới 12 giờ trưa, vừa kịp xe lửa vào Huế. Ở Đông-hới đợi xe lửa ở Huế ra, chạy về tới Vinh vừa kịp đáp xe lửa đêm về Hanoi.

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI NGHĨA-HƯNG (THU-QUI)

Vẫn vẫn cũng có xe chạy, một chuyến đi và một chuyến về, đúng với giờ xe lửa chạy ở Yên-lý và Vinh và ra Hanoi.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI

Vinh, Đông hà, Yên-lý, Savanakhet

3012

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐÊN ĐÓ MÀ HỎI:

ŒNO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm mới dậy bà ở cữ* . . . . . *Một litre:* **2$10**

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao máu xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm* . . . . . *Một chai:* **1,25**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều* . . . . . *Một chai:* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay. *Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu*

3003

Trong các thứ rượu Cassis

thì

RƯỢU CASSIS FOURNIER

DEMARS

là

NGON NHỨT

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom Penh.

3007

CHÈ 宰泰

Quý-khách muốn xơi thứ chè quanh năm thơm ngon, xin lưu-tâm chiếu-cố xơi chè chính-hiệu NINH-THAI thời quý-khách sẽ được mãn-ý.

NINH-THÁI

10, Rue des Cantonnais, Hanoi
113, Phố Khách, Haiphong
78, Phố hàng Trống, Nam-định

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Thuốc này thực đáng làm nổi danh tiếng cho người bào-chế ra, vì hiện đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm qui-hóa, lấy làm tin đúng, vì là một thứ thuốc có giá-trị đặc-biệt. Hãy xin kể các thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi: bệnh suy nhược của đàn ông, đàn bà; bệnh thờ thẩn của con gái đến thì; bệnh yếu đuối trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú; bệnh mệt nhọc quá về sự làm ăn, bệnh ngơ ngẩn, bệnh đau lưng, đặt gân, vân vân.

Chỉ dùng vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì các bệnh kỳ thuyên khỏi.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, hanh kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợi.

Giá tiền 1$00

3001

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ BỆNH THEO HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế dưỡng của quan lương-y GUILLIÉ đã bán thấu khắp những tỉnh NAM PHÁP, đều trong TÌ VỊ, GAN MỘI, THÁI TIM, BẠCH TUẦN, BẠO BỆNH, HẾT VÔ DẠ, bệnh CHÓN NGỦ, GHÉ CHỐC NGOÀI DA và bịnh SỐT TRUNG LÀI TRONG RUỘC.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tinh và rất hiệu nghiệm làm cho NUYÊN HA TINH BÊNÉT. Những bịnh gốc bởi BẨM hay là MÁU THÀNH ra thì uống sẽ hay lắm.

Bổ sĩ thuốc trị đàn bà mà thôi có đề chữ tên Paul GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

hiệu cũng rất trong thu Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chính chỗ bổ thuốc xổ là đó: PHÁP GAGE TÊN, MỘT tháng bán cả ngàn, lương GRÉGELLE DE GUERGE mua bán cả ở Phố đó Hàm Ngôn.

Ở THÀNH, LÀM BUỘT PHÁP MỚI CÓ BÁN

Âu Tây tư-tưởng

DỊCH-VĂN THU-XÃ

Bản-hội thông-cáo đại-thiên ROSIER đại-nhân sáng lập

E. VATRAC và NG.-V.-VĨNH LÂM CHỦ-NHIỆM

Khởi đầu xuất-bản « Trăm Ba người ngư-lâm pháo-thủ », in từng quyển nhỏ mỗi bổ tới, 72 trang có bìa, mỗi quyển có tâm các bài trước đã ai mua quyển nào xem cũng biết đầu đuôi.

Mỗi quyển . . . . . **0$08**

Hiện đã in ra được bốn quyển: một quyển của Dịch-văn thư-xã, nguyên-văn của ông E. VATRAC, NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch, nó là quyển đầu « NGƯ LÂM PHÁO THỦ ».

Sau này mỗi tháng in ra hai quyển là ít. Quí khách các nơi ai có thể gửi mua sẵn quyển đặt rồi.

Ai gửi mua xin cứ viết thư và gửi tiền đến tòa quán.

MỚI XUẤT BẢN!

SỔ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ

Giá bán: 0$80 — Tiền cước: 0$20

Bán tại bản-quán và các hàng sách

Thuốc trị chứng thổ-tả

Nhà nào cũng phải trữ thứ thuốc này để phòng trị chứng thổ-tả.

Thứ thuốc hiệu « Cái tháp » này là thuốc chuyên trị chứng thổ tả thần-hiệu vô song.

Vì thuốc ấy:

Có vị chữa cầm ngay chứng đi tả;

Có vị bổ cho quả tim được mạnh mẽ lên;

Có vị làm cho thân-thể khỏi phát lãnh;

Có vị làm cho chỉ hẳn chứng thổ.

Chỉ ở hiệu Bào-chế **CHASSAGNE** *59 phố Paul Bert Hanoi có bán thứ thuốc trị bệnh thổ tả rất thần-hiệu ấy thôi.*

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy ốm, hay ăn hay ngủ, sinh ra nóng phổi, làm cho hay ho cột.

Ấy là: THUỐC HƯỚT BỔ HUYẾT

CHÂU BỔ 1$00

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

ĐIỆN-THOẠI số 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có liềng, cả cây từ 7 lắc trở lên để làm cột nhà.

RÙNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có xưởng tại Bép-cầu, Yên-viên, Bỗ-xá

Dẹp như đánh phấn — Đa mềm mát mẻ — Xà-phòng con gà — Savon Coq — Đại-lý Dương Hanoi

---

Một bộ ba thứ xe đẹp

Collin-Desgouttes

Hotchkiss

De Dion Bouton

Hỏi giá và cách-thức ở

Garage Bobillot

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

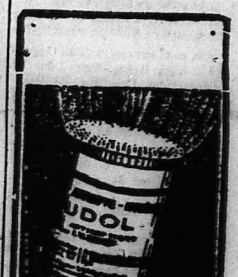

Muốn trị bệnh rôm sảy, thì dùng thuốc LE SUDOL thật là công-hiệu vô-song!

Vì thuốc ấy làm cho khỏi ngứa-ngáy.

Vì thuốc ấy làm cho da-dẻ được mát mẻ dễ chịu.

Mỗi hộp: 0$80

Có cả cái chấm một nửa

GỞI TẠI HIỆU BÀO-CHẾ:

CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi có bán thôi.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

Đại-pháp Dân-quốc kỷ niệm ngày 14 Juillet

RƯỢU CHAMPAGNES — MOUSSEUX

RƯỢU CHAMPAGNES

Mercier Carte d'Or	*Một chai:*	24 fr.00
» »	*Nửa chai:*	14 fr.30
Pommery & Greno, Sec D. A.	*Một chai:*	18 fr 00
» »	*Nửa chai:*	26 fr.00

RƯỢU MOUSSEUX

Duc de Brémont « Veuve Amiot ». . . .	*Một chai:*	13 fr.00
Blanquette de Limoux, 1/2 Sec.	*Một chai:*	13 fr.75
» » *Sec*	*Một chai:*	17 fr 50
Asti Cinzano, Carte Blanche.	*Một chai:*	16 fr.25
» »	*Nửa chai:*	8 fr.70

Ai mua được 12 chai sẽ trừ hoa-hồng 5 %